

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGSĖJO – SEPTEMBER 1, 2015 • Vol. CVI Nr. 103 Kaina 1 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08-31-2015

Seimo pirmininkė Loreta Grauzinienė New Yorke susitiko su lietuvių bendruomene.

Seimo kanceliarijos nuotraukos

Seimo pirmininkė kvietė paremti N. Savčenko

Seimo pirmininkė Loreta Grauzinienė New Yorke vykstančiame 10-ajame Parlamentų pirmininkių konferencijoje pagrindinį dėmesį skyrė Rusijos agresijai prieš moteris Ukrainoje ir pakvietė susitikimo dalyvius kartu išreikšti solidarumą su neteisėtai pagrobta bei Rusijoje įkalinta Ukrainos lakūne ir parlamento nare Nadia Savčenko.

„Turime būtina pareikšti paramą ir solidarumą

daugiau nei metus neteisėtai kalinamai Ukrainos karinių pajėgų pilotėi ir išrinktai Ukrainos parlamento narei Nadia Savčenko“, – konferencijos dalyviams kalbėjo Seimo pirmininkė L. Grauzinienė.

Parlamento vadovė taip pat pažymėjo, kad, nepaisant gerų tarptautinės bendruomenės ketinimų ir pastangų, nutraukti smurto prieš moteris konfliktų apimtose zonose kol kas nepavyksta. – 4 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Pramušes
Lietuvos lukštą – 4 psl.

Iš kelionės sugrįžus:
Lietuvos širdis – 10 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Generalinė prokuratūra teismui perdavė 1991 metų sausio 13-osios bylą, kurioje įtariamaisiais laikomi 66 Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos piliečiai.

Laikinis generalinis prokuroras Darius Raulušaitis.
Gedimino Savickio (ELTA) nuotraukos

Teismui perduota Sausio 13-osios byla

Generalinė prokuratūra teismui perdavė 1991 metų sausio 13-osios bylą, kurioje įtariamaisiais laikomi 66 Rusijos, Ukrainos ir Baltarusijos piliečiai. Anot laikinojo generalinio prokuroro Dariaus Raulušaičio, visi įtariamieji, išskyrus du, yra Rusijos teritorijoje ir bus teisiami už akių.

„Šiandien perduodame teismui, drašiai, ko gero, galima sakyti, svarbiausią Lietuvos teisės saugos istorijai bylą“, – spaudos konferencijos metu

sakė D. Raulušaitis.

Visą bylos medžiagą sudaro per 700 tomų dokumentų, kaltinimai byloje pateikti vadovaujančias pareigas sovietų jėgos struktūrose užėmusiems asmenims, taip pat komunistų partijos atstovams – SSRS vidaus reikalų ministrui, Valstybės saugumo komiteto vadovui, „Alfa“ specialiųjų pajėgų grupės vadui ir kitiems žemesnes vadovaujančias pareigas ėjusiems asmenims. Lietuvoje šiuo metu yra du įtariamieji – Jurijus

Melis, taip pat Rusijos pilietis, kuriam anot D. Raulušaičio, paskirta švelnesnė kardomoji priemonė, todėl jis yra laisvėje.

Pasak D. Raulušaičio, pradėtas procesas, be teisinio aspekto, svarbus ir istoriškai, nes renkant medžiagą sukaupta daugybė autentiškų dokumentų, jiems atnaujinti kai kuriais atvejais pirmą kartą prokuratūros istorijoje naudoti dokumentų restauravimo ir sutvirtinimo darbai.

– 6 psl.

Laimės taisyklė: kažką daryti, kažką mylėti, kažko tikėtis. – Immanuel Kant

Gerų žinių ir vėl nėra. Regis, Lietuvos teisėsauga Sausio 13-osios žudynių byloje dėlioja akcentus taip, kad buvęs Sovietų Sąjungos vadovas Michailas Gorbačiovas liktų ... nuošalyje. Nei sulaukęs įtarimų, nei apklaustas, nei teisiamas už akių. Versiją, esą byla Lietuvoje kurpiama būtent taip, kad Gorbis oficialiai liktų „niekuo dėtas dėl 1991-ųjų sausio mėnesio žudynių Vilniuje“, – LRT laidoje „Teisė žinoti“ iškėlė prof. Vytautas Landsbergis.

Būtų labai džiugu, jei prof. V. Landsbergis apsiriktų, rugpjūčio 24-ąją žurnalistas Ritos Miliūtės laidoje išdėstęs būtent tokią versiją. Prof. V. Landsbergis nėra neklystantis. Bet ši sykių jis greičiausiai teisus. Būtų keista neigti, jog nėra įtakingų jėgų, besirūpinančių Gorbio kaip sovietų imperijos diktatoriaus ramybe. Jeigu oficialūs kaltinimai nepateikiami sovietų imperijos vadovui, vadinasi, ir pati sovietų imperija tampa tarsi gražesnė, švaresnė, baltesnė.

Kad Vakaruose esama kvailų, ciniškų europiečių, kurie nuoširdžiai dievina besivienijančios Vokietijos kraujuose paskandinti tiesiog nebepajėgusių Gorbačiova, – akivaizdu. Dvigubus standartus pamėgusiems europiečiams nusispjauti, kad Vokietijai susivienyti netrukdytų Gorbio rankos vis tik kruvinos. Jei kraujas nepralietas Vokietijoje, tai dar nereikia, kad jis nepralietas Azerbaidžano, Gruzijos ir Lietuvos sostinėse. Jeigu vokiečiai būtų bent šiek tiek vieningesni, tai jiems rūpėtų bent jau Europos Sąjungos narės Lietuvos nuomonė apie Gorbio klystkeliuos.

Deja, vienybė Europos Sąjungoje – retenybė. Todėl tikriausiai visiems suprantama, kodėl oficialusis Berlynas liktų nepatenkintas, jei Lietuva įvardintų Gorbį atsakingu už „karo nusikaltimus arba nusikaltimus žmoniškumui“. Kvailiais pasirodytų esą bent jau tie, kurie kaidase į Gorbio rankas brukte brukto taikos premijas. O jei žvelgsime dar giliau, tai Vokietijoje iki šiol apstu puikiai užsimaskavusių Rusijos įtakos agentų, kurie akcentus dėlioja taip, kaip naudinga imperinę politiką tęsiančiam Kremlui.

Iš kur galiu žinoti apie Vokietijoje be didelio vargo plušančius Rusijos įtakos agentus? Tai kad Vokietijos slaptoji tarnyba BND išaiškina tik tuos, kurie talkina JAV slaptosioms tarnyboms.

Prisiminkime kad ir 2014-aisiais į dienos šviesą iškilusią Markus R. bylą. Šis BND darbuotojas bendradarbiavo su JAV slaptosiomis tarnybomis. Vokietijos teisėsauga jį persekiojo, teisė, pasmerkė. Vokietijos politikai net piktinosi, kodėl amerikiečių žvalgai slapta klausosi jų telefoninių pokalbių.

Gal ir teisingai pasielgė tvarką mėgstantys vokiečiai. Bet juk oficialusis Washingtonas nėra Vokietijos priešas. Amerika – Vokietijos partneris. Tikras, rimtas, galingas partneris. Tik Amerikos globama ir saugoma Vokietija – įtakinga ES valstybė. Nusisuktų amerikiečiai nuo Vokietijos, pažiūrėčiau, kas liktų iš vokiškos didybės, racionalumo, tvarkos ir darbštumo? Jei ne oficialusis Washingtonas, Vokietija taptų Rusijos pastumdėle. Todėl gaudydami šalyje dirbančius amerikiečių žvalgus vokiečiai elgiasi kvailai.

Geriau jau gaudytų rusų šnipus. Beje, kiek BND per pastaruosius metus atskleidė Kremliaus atsiųstų arba Kremliaus vietoje užverbuotų įtakos agentų? Kiek nustatyta atvejų, kai Vokietijos politikų telefoninius pokalbius užrašo Rusijos slaptosios tarnybos? Nė vieno. Tad Vokietijos laikysena – sveiku protu nesuvokiama. Būtų juokinga, jei nebūtų graudu.

Beje, vokiškos nuotaikos – ne mūsų nuotaikos.

Dar viena lietuviškų interesų išdavystė

GINTARAS VISOCKAS

Juolab kad ir vokiškoje erdvėje esama prablaivėjimų. Štai įtakingas vokiečių leidinys „Frankfurter Allgemeine Zeitung“ paskelbė straipsnį, kur Rusija įvardijo „kiaule, edančia savo vaikus“.

Tačiau mums, lietuviams, labiausiai turėtų rūpėti, kodėl mūsų pačių šalyje tiek daug nenoro bent jau simboliškai įvardinti Gorbačiovo klystkeliuos.

Priežastys – tikriausiai tos pačios kaip ir Vokietijoje.

Štai Vilniaus meras Remigijus Šimašius teigia, jog Vilniuje neturėtų būti Maskvos prekybų namų, kol Maskvoje bus įstrigęs Vilniaus namų projektas. Teisinga, sveikintina mero pozicija. Kol Rusija trukdo mums atidaryti lietuviškus namus Maskvoje, tol mes trukdykime Vilniuje atidaryti rusiškus namus. Maskvos namai neturėtų praverti durų anksčiau už Vilniaus namus Maskvoje.

Beje, kalbėtume itin pragmatiškai, tai Maskvos prekybos namų įkūrimas Vilniuje – akivaizdi lie-

tuviškų interesų išdavystė. Bent jau tol, kol Kremlius žvangina ginklais bei traktorais demonstratyviai traukia lietuviškus sūrius. Juk Maskvos prekybos namai Vilniuje bus Rusijos išnaudoti ne vien doriems tikslams. Maskvos prekybos namus Lietuvos sostinėje Rusija išnaudos ir kaip šnipinėjimo placdarmą. Ar Lietuvos slaptosios tarnybos pajėgs kontroliuoti, kas iš tiesų dedasi to pastato kabinetuose ir koridoriuose? Ar tie, kurie leido Rusijai kurti prekybos namus Vilniuje, pasiteiravo VSD vadovų nuomonės apie iškilsiančias saugumo problemas?

Štai Rusijos slaptosios tarnybos lietuvišką analogą Maskvoje deramai prižiūrės. Ten mes būsimė permatomi tarsi rentgeno kabinete. Ten mus stebės net tualetuose. Tad bejėgiai būsimė ir ten, Maskvoje, ir čia, Vilniuje.

Ką daryti, kad nebūtume bejėgiai? Nesielgti taip, kaip elgiasi, pavyzdžiui, LRT žurnalistas Andrius Tapinas, vadovaujantis laidai „Pinigų karta“. Neseniai tinklalapyje delfi.lt jis parašė straipsnį „Maža ciniko ir egoisto išpažintis“. Taigi ten rašoma: „Valsybės ateitis man rūpi tiek, kiek joje bus gera gyventi man ir mano artimiausiems žmonėms, mano vaikams ir anūkams...“

Jeigu mus tik tiek tereikia, tai Lietuvos tikrai greitai nebeliks...

Seimo pirmininkė kvietė paremti N. Savčenko

Atkelta iš 1 psl.

„Moterys ir mergaitės paprastai tampa pirmosiomis konfliktų aukomis. Jos neproporcingai daug nukentia dėl gyventojų perkėlimo, teisių atėmimo, marginalizacijos, prievartos. Pirmiausia patiria seksualinę prievartą, prievartavimus, priversitines vedybas. (...) Paskutinių konfliktų metu, pavyzdžiui, vykstant Rusijos agresijai prieš Ukrainą, atsirado daug perkeltųjų asmenų. Pusė iš jų yra moterys, kurioms konfliktas smogia labiausiai: tiek fiziškai, tiek psichologiškai“, – kalbėjo Seimo pirmininkė.

Parlamento vadovė apžvelgė prieš penkiolika metų Jungtinių Tautų Saugumo Tarybos priimtos rezoliucijos Nr. 1325 dėl moterų, taikos ir saugumo įgyvendinimą. Seimo pirmininkės L. Grauzinienės nuomone, norint prasmingai įgyvendinti šią rezoliuciją, būtina aktyvi Jungtinių Tautų narių ir regioninių organizacijų partnerystė, taip pat specialūs, racionalūs nacionaliniai veiksmų planai.

Savo kalboje parlamento vadovė pabrėžė ir moterų vaidmens svarbą, aktyviai siekiant pokyčių, skatinant ir palaikant taiką bei saugumą. „Tvari taika yra neatskirama nuo lyčių lygybės. Artimiausiais metais moterys turi atlikti pagrindinį vaidmenį, pereinant nuo smurto prie taikos“, – sakė L. Grauzinienė.

Seimo pirmininkė su LR ambasadoriumi JAV Rolandu Kriščiūnu ir LR generoliniu konsulu New Yorke Juliumi Pranevičiumi prie vienintelio Rugsėjo 11-osios tragedijos vietoje išlikusio medžio – įvykių „amžininko ir liudininko“.

Pasak parlamento vadovės, Lietuva tvirtai laikosi išpareigojimų skatinti moterų, taikos ir saugumo klausimų sprendimą šalies viduje ir palaikydama santykius su kitomis šalimis. Vyksta paskutinis Antrojo nacionalinio veiksmų plano dėl moterų, taikos ir saugumo rengimo etapas, ketinama atnaujinti išpareigojimus kovoti su konfliktų pasekmėmis moterims ir mergaitėms, skatinti moteris dalyvauti priimančias sprendimus.

ELTA

Skaitykite „Draugą“ greičiau! www.draugas.org

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by

the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien – \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD): – metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV – metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD) – metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis: oro paštu – metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00
Į Lietuvą reguliariu paštu – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiuočiame.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Redakcija už skelbimų turinį ir kalbą neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti. Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

Administracijos el. paštas:
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

„Delfi“ puslapyje kolegė žurnalistė Eglė, keikdama tuos, kurie nesupranta pabėgėlių problemų ir prieštarauja, kad arabai pabėgėliai būtų apgyvendinti Lietuvoje, vadina juos kaimiečiais. Suprask – kvaili, nes tamsūs. Kad žodis „kaimietis“ tarnauja kaip keiksmazodis, iš miesto jaunimo šnekų esu girdėjusi ir anksčiau. O aš taip džiaugiuosi grįžusi į kaimą (žinoma, gerokai bravūruoju, nes grįžtu tik vasarai ir dirbu ne kaime). Per vieną vasarą patyriau tiek gerų, gražių ir šviesių dalykų, ir tokių kur kas daugiau negu pilkų ar juodų. Ir apskritai kaimui esu dėkinga už daugelį dalykų. Viskas, ką turiu savyje, lemia tai, kad esu kilusi iš kaimo. Niekada to nesigėdijau, nes mano kaimietiška prigimtis man visada gerai pasitarnaudavo. Kaime žmogutis nuo pat gimimo tampa didžiuoju stebėtoju, dalyviu ir tyrinėtoju – čia nepaliaujamai kas nors vyksta, kiekvieną dieną tavo akivaizdoje kas nors prasideda, gimsta, vystosi, auga, žydi, vysta, noksta ir baigiasi, po to prasideda kitas ratas. O kad kaime yra pilkų ar primityvių žmonių, – tai kur jų nėra. Kažkada, sovietiniais laikais, kai ir aš buvau jauna, kaip dabar „kaimietis“, turėjome paniekinantį epiteta „darbo liaudis“. Suprask – jeigu darbininkas, tai nieko nesupranta, bukas. Taip pašiepdavome sovietų aukštinamą darbininką. Nei ana nuostata, kaip ir ši, nėra teisinga. Yra kvailų žmonių ir kaime, ir mieste. Kaip ir protingų bei vertingų. O visa Lietuva yra nuo žagrės, ir nereikia čia susireikšminti. Lietuvių šaknis – kaime, mes neturime senų didelių miestų, kad mūsųose būtų susiformavusi miestiška kultūra ar miestiška psichologija, net ir mūsų dvasinė aukštuomenė, elitas, yra kaimietiškas. Ir mūsų poetų palyginimai yra kaimietiški (pvz., Maironis poemoje apie Čičinską apie pertekusį žmogų sakė, kad jis jaučiasi „kaip muštokėje mentūris“, – suprask – plaukioja svieste). Mano kartos miesto poetė buvo nebent Judita Vaičiūnaitė.

Šią vasarą praleidusi kaime ant kiekvieno kampo rasdavau temą ir problemą, čia tiek visko daug ir įdomaus. Išsėdžiau dėl kolegės Eglės tokio palyginimo už daugelį kaimo – provincijos žmonių. Štai šalia mano senelio sodybos augo vasariniai kviečiai ir vieną dieną atvažiavo kombainas jų kultū. Naujas „Massey Ferguson“, kainuojantis pusę milijono dolerių, pro šalį pravažiavo kaip koks elektroninis monstras, kuris ne tik nukerta ir iškulia javus, bet ir parodo, koks jų derlingumas, koks grūdų drėgnumas ir t.t. Aplinkui dulkės, nes laukuose labai sausa, o mašinos kabinoje – vėdinama. Sėdi jame žmogus ir spaudu mygtukus. Ūkininką, įsigijusį šį kombainą, net per televiziją rodė. Tad ar jis blogesnis, mažiau vertas, jeigu yra kaimietis? Juk jo sugebėjimai šioje srityje yra aukštesni ir už kolegės Eglės, kuri taip pat spaudu kompiuterio mygtukus, tik išgauna kitą produkciją...

Įsėdžiau dėl paniekinančio palyginimo ir dėl

Kaimo mokytojas – šviesulys ar kaimietis?

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

savo klasės draugės Raimondos, kaimo mokytoja išdirbusios 46-erius metus ir gerai išauklėjusios šimtus žmonių. Šiomet ji savo ir mano gimtajame krašte pirmi metai nebeateis į mokyklą, nes ilgai svarsčiusi pagaliau apsisprendė išeiti į pensiją. Pastarąjį dešimtmetį ji buvo mokyklos direktoriaus pavaduotoja, atsakinga už užklausinę veiklą, – talentinga organizatorė, veikli ne tik mokykloje, bet ir miestelyje. Ji visada švietė gera nuotaika, jos mokiniai ją gerbė ir su ja skaitėsi. Mokyklos direktorė maldavo jos dar likti mokykloje, nes čia ji buvo nepakeičiama, bet Raimonda pagaliau apsisprendė savo vietą užleisti jaunimui.

Mano pačios santykiai su mokykla buvo sudėtingi dėl pačios būdo – labai bijodavau atsakinėti (nors niekada nebuvau paskutinė mokinė), todėl į mokyklą eidavau kaip ant ešafoto. Matyt, todėl išėjusi iš mokyklos daugiau ja ir nesidomėjau, nes per daug jos sienose liko mano baimės. Atvažiavusi į kaimą ir vėl pradėjusi bendrauti su savo buvusią klasės drauge Raimonda į mokyklą ir į mokytoją turėjau galimybės pažiūrėti kitomis akimis. Ir stebėjau ją su susidomėjimu bei pasigėrėjimu – koks svarbus ir koks gerbtinas gali būti mokytojas. Apie ką mes bešnekėdavome, – o po tiek nesimatytų metų kalbu netrūko, – vis tiek galų gale grįždavome prie mokyklos. Ką bepamatydavo, apie ką besužinodavo, Raimonda tuojau norėjo pritaikyti savo mokykloje. Kartu pažiūrėjome spektaklį Vilniuje, ir ji jau svarsėtė – reikės atvežti ir savo vaikus; parodėme jai ir jos vyrui Rimui nematytus jiems Aukštaitijos kalvynus, ir ji jau dėlioja – čia reikės atvežti mokinius, nes čia „ne kaip Lietuvoje“, čia kitaip. Sužinojusi apie planuojamą archeologinę ekspediciją netoliese, ji jau rezgė planą atvežti ir mokinius ir su jais surengti sto-

vyklą, kad jie ir tai pamatytų...

Norėčiau, kad tokių mokytojų Lietuvos mokyklose būtų daugiau. Nors Raimonda skundžiasi, kad vaikai labai pasikeitė, kad dirbti su vaikais mokykloje tapo labai sudėtinga, kad laisvė ir demokratiškumas mokykloje kitu vėzdo galu smogė ir pačiai mokyklai ir tapo išbandymu ne tik mokytojams, bet ir mokiniams, bet šiemetinės rugsėjo pirmosios ji laukė su baime, nes šiemet jos pačios ten nebebus. Nors mokslo metų pradžios scenarijų dar kūrė ji, bet iškilmėse jau nebedalyvaus. Ji sako pavargusi nuo didžiulio triukšmo, nuo intrigų tarp mokytojų, nuo abejingų mokymuisi vaikų, bet mintimis vis grįžta ten ir randa kitokių argumentų, kodėl mokykloje yra gerai. Taigi turėjau progos kartu su ja prieš rugsėjo pirmąją pagyventi mokyklos rūpesčius ir džiaugsmus. Bijojau, ar ji išters tą išsiskyrimą.

2014 m. rugsėjo 1-osios gėlės. Ilgametė Žemelio gimnazijos direktoriaus pavaduotoja Raimonda Gasperavičienė jau atsisveikina su mokykla.

Yra pasakojusi, kad kažkada, dar būdama jauna mokytoja, vieną rugsėjo pirmąją negalėjo išeiti į mokyklą, nes buvo motinystės atostogose, ir visą dieną namie verkė... Tikriausiai bus sunki ir šiemetinė mokslo metų pradžia, nes galvoje kirbės – visi ten, o manęs nėra...

Stebėjusi mokytoją Raimondą iš arti galiu pasakyti, kad mokytojas yra ypatinga asmenybė. Ir ypač provincijos mokytojas. Mieste mes visi vieni bet kokios profesijos žmonės, nes vieni kitų nepažįstame – spalvingesni ar pilkesni, bet minia, praeiviai. O miestelyje, kur gyvena Raimonda, matau, kad ji yra išskirtinė. Atvažiavau iš savo kaimo į miestelio parduotuvę ir netyčia susitikau ten ją. Nors su krepšiu maisto ir susirūpinusi pirkiniais, bet ji nebuvo eilinė pirkėja, ji buvo mokytoja – išeiginiu drabužiu, pasidažiusi, nusilakavusi nagučius, atidžiai susitvarkiusi plaukus. Su siaubu pažiūrėjau į savo nuo daržų ravėjimo neatplaunamą nagus... Tada supratau, kad kaime būti mokytoju yra ypatinga pareiga. Čia tu esi pavyzdys, čia tave visi mato, čia tave kiekviename žingsnyje vertina ir pagal tave sprendžia apie mokyklą. Tu esi atsakingas už mokyklos reputaciją. Raimondos sodyba miestelyje yra gražiausia, jau daug metų jiedu su vyru gauna gražiausios sodybos prizą, gėlėms ir dekoratyviniams augalams jie skiria ne tik daug laiko, bet ir lėšų, ji nuolat triūšia kieme, sode ir darže, bet nevirsta žemrause, o sugeba išlikti inteligente.

Ne be reikalo prieškariu buvo sakoma, kad mokytojas yra „kaimo liktarna“ – šviesos šaltinis. Mums nereiktų to užmiršti. Gal tada ir mūsų vaikai būtų geresni, šviesesni, kai juos mokytojų kitų gerbiamas ir save gerbiantis mokytojas.

Su tokiais mintimis grįžtu į mokyklą. Rugsėjo 1-oji Lietuvoje – mokslo ir žinių diena. Ir dar Laisvės diena, nes 1993 m. paskutinę rugpjūčio dieną iš Lietuvos buvo išvestas paskutinis okupacinės kariuomenės kareivis, todėl rugsėjo 1-oji tapo pirmoji diena be svetimų kareivių.

Mokytoja Raimonda Gasperavičienė su savo dabar jau buvusiais pagalbininkais – mokyklos mokinių taryba.

Jis liko Lietuvoje, nes „pramušė jos lukštą”

LINA VAITIEKŪNAITĖ

Tadas Vizgirda – Amerikos lietuvis, gimęs Jungtinėse Amerikos Valstijose, Lietuvą aplankyti ir su tėvu gimtine susipažinti atvyko dar valstybei žengiant pirmuosius nepriklausomybės žingsnius – 1993 metais. Pažintinė kelionė joje truko tris savaites, bet po metų į Lietuvą jis vėl sugrįžo ir jau ilgesniam laikui – pusmečiui, kuris ir padėjo apsispręsti, kad Lietuvoje jis nori likti visam laikui – čia sukurti šeimą, rasti darbą ir jame pritaikyti Californijos universitete įgytas verslo vadybos žinias. O kartu – pamatyti, kaip auga ir tobulėja pati šalis, tik atgavusi laisvę ir nepriklausomybę.

Kuo ypatinga buvo Lietuva?

Prisimindamas pirmąją kelionę į Lietuvą Tadas juokaudamas atsako, kad tėvai kiekvieną šeštadienį ir sekmadienį, kai draugai žaisdavo futbolą, beisbolą ar kitaip linksmindavosi, jį ‘kankino’ lituanistine mokykla, tautiniais šokiais, chorų, ateitinkų ir skautų organizacijomis, susitikimais su kitų lietuvių šeimomis: „Kai buvau vaikas, labai norėjau savaitgaliais pamatyti tą paprastą gyvenimą, todėl studijuodamas ir nusprendžiau išsiaiškinti, kodėl tėvai taip mus ‘kankino’ – kuo ta Lietuva ypatinga, kad dėl jos reikėjo aukoti tiek laisvo laiko, – paaškina T. Vizgirda. – Tėvai nupirko traukinio bilietą, kad pakeliaučiau po Europą ir tuo pačiu galėčiau užsukti į Lietuvą. Draugai nesusidomėjo tokia kelione, todėl vienas išskridau į Europą ir su traukiniu 2,5 mėnesio keliavau po visą žemyną, o paskutinėms trimis savaitėms užsukau į Lietuvą, kurioje jau metus gyveno sesuo Dalia su kita drauge iš Los Angeles. Todėl lengvai čia įsikūriau.”

„Aišku, Lietuva buvo visai kitame pasaulyje nei ten, kur aš užaugau, – pirmos kelionės išpūdzius prisimena Amerikos lietuvis ir prisipažįsta, kad ją pamatęs iš pradžių patyrė tam tikrą šoką. – Atrodė, kad 20 metų žengiau atgal į praeitį visose srityse. Sunkiausia buvo iš kapitalizmo pereiti į postsovietinį etapą, kai dar raudonoji armija Lietuvos nebuvo palikusi. Iš vienos pusės buvo baisu matyti tą armiją, bet iš kitos pusės didžiausia baimė ar šokas buvo tai, kad reikėjo pačiam adaptuotis ir priprasti prie naujos aplinkos, kai, pavyzdžiui, parduotuvėje reikėjo ilgai stovėti eilėje, norint įsigyti produktus, kurių irgi nebuvo iš ko pasirinkti. Tada ir pradedi suprasti apie buvusį ne vien tik lietuvių gyvenimą – toks buvo viso TSRS regiono gyvenimas, kurį pergyveno ir kitos tautos tuo pačiu metu.”

Kitas dalykas, kurio, pasak Tado, trūko Lietuvoje – tai šypsenos žmonių veiduose. „Amerikoje, galima sakyti, ir per daug jų matai, o Lietuvoje tais laikais iš viso jų nebuvo. Atrodė, kad žmonės buvo viskuo nepatenkinti. Bet, kai jau ‘pramuši tą lukštą’, tada ir ta šypsena atsiranda, viskas būna gerai, – pa-

Nice, Prancūzijoje. T. Vizgirda su dukromis (iš k.): Greta, Dominyka ir žmona Renata.

aškina lietuvis. – Supratau, kad tai – tik laiko klausimas – reikia palaukti, kad atgavusi nepriklausomybę Lietuva eis į gerą pusę ir žmonės tada pasikeis, kai ekonomika pasikeis, kai politinė situacija toliau gerės ir Lietuva atsistos ant savo kojų.”

T. Vizgirda pripažįsta, aplankyta Lietuva, tikrai, skyrėsi nuo tos Lietuvos, apie kurią pasakojo tėvai ir kokią jis įsivaizdavo, kai augo ir lankė lituanistinę mokyklą ar kitus užsiėmimus – su tautiniais kostiumais, lietuviškas su ilgomis kasomis ir pan.: „Ką mačiau ir kas buvo pasakojama, žinojau, kad taip nėra, bet širdyje vis tiek buvo noras tai pamatyti... Tačiau paruošė ir paaškino, kad joje bus ir ‘pilkas’. Bet kartu pasakė, kad kai išvažiuosi iš to ‘pilko’ miesto, pamatysi vaizdus, kur driekiasi ežerai, miškai ir atsiveria visa gražioji mūsų Lietuva. Maždaug taip ją pristatė ir tam aš buvau pasiruošęs. Labai gerai prisimenu Trakus, Kryžių kalną, Palangą, Neringą, Nidą ir kitas gražias vietas, nes jos buvo nepakartojamos!”

Ir „pilkame” mieste Tadui tuomet buvo linksma ir smagu. Nors matydamas tikrąjį gyvenimą jis, kaip užsienietis, dar bėgo nuo realybės: „Kad būtų galima džiaugtis gyvenimu ir nematyti tikrų parduotuvių, kurias lankė eiliniai Lietuvos gyventojai, pavyzdžiui, kasdien lankėmės prabangiame restorane, nes atvykau gal su 1 000 dolerių kišenėje. O tais lai-

kais Lietuvoje tai buvo labai dideli pinigai. Todėl galėjau leisti ir tokias linksmybes, – juokdamasis prisimena lietuvis. – Apskritai, buvo mažai, ką veikti kaip tik vaikščioti ir susitikti su žmonėmis, kurių visiškai nepažįsti, bet greitai susidraugauji. Buvo puiku ir tai man patiko. Todėl patiko ir Lietuva.”

Lietuva tapo namais

Tadas tuomet studijavo, todėl jis (taip pat ir sesuo su drauge) po vasaros atostogų grįžo į JAV tęsti studijų, po kurių vėl pasirinko Lietuvą, tik šįkart – jau 6 mėnesiams. „Tai buvo lemiama mano kelionė, kada sutikau daug nuostabių žmonių. Viena iš jų buvo ir mano žmona Renata, kuri padėjo galutinai apsispręsti, kur noriu kurti šeimą ir toliau gyventi”, – pasakoja JAV gimęs ir augęs lietuvis, kuriam ši kelionė, pasak jo, jau nebebuvo tik „baliavojimui”. – Reikėjo integruotis į lietuvių tautą – ne gyventi kaip išlepintas užsienietis. Todėl ir darbą susiradau. Priėmiau pasiūlymą ne tiek dėl pinigų (mano atlyginimas siekė 100 dolerių per mėnesį kai vidutinis atlyginimas tais laikais Lietuvoje buvo maždaug 6 doleriai), bet dėl tos patirties ir noro suprasti, ką reikia dirbti lietuviškoje kompanijoje ir, apskritai, gyventi ir būti lietuviu Lietuvoje, o ne amerikiečiu kitoje šalyje.”

Ką tuomet Tadas matė Lietuvoje? „Kas man labai patiko, tai joje jau mačiau galimybes – nauja ekonomika atsirado, investicijos ir pan. Žmonių mąstymas pasikeitė, optimizmas atsirado, – atsako jis ir priduria, kad neužilgo Lietuva tapo ir tikrais namais – tą dieną, kai vedė Renatą. – Juokauju, kad vedžiau vienintelę lietuvaite, kuri tuomet nenorėjo emigruoti į Ameriką. Ji – tikra patriotė ir man tai patiko, nes pirmus dvejus metus Lietuvoje sutikau daug panelių, kurios labai dažnai kalbėjo, kad nori tik į Ameriką. O tai iš karto įtartina. Todėl atsargesnis buvau.”

Pasakodamas apie jaunos šeimos pradžią, Tadas sako, kad tai buvo geriausi metai per visą jo gyvenimą: „Sukūriau šeimą, po dvejų metų gimė dukra Greta (18 m.), vėliau – Dominyka (14 m.). Gyvenau man naujoje šalyje, kurioje viskas tik gerėjo. Mačiau savo akimis, kaip viskas kilo ir tai man patiko.”

„Kas buvo anksčiau, nieko nebeliko – Lietuva pradėjo išibėgėti ir žmonės jau pradėjo šypsotis, – prisimena T. Vizgirda. – Mačiau, kaip vis nauji restoranai ir barai pradėjo veikti, kūrėsi daug naujų parduotuvių tinklų iš užsienio. Daug kas kritikavo – globalizacija, bet į tai nežiūrėjau blogąja prasme – vis tiek, restoranai ir toliau siūlė cepelinus, bet tuomet žmonės jau turėjo pasirinkimą. Ir tai yra tikra laisvė – turėti pasirinkimą, kurio lietuviai anksčiau neturėjo. Ir kaip šaunu yra, kai žmonės pirmą kartą patiria kažką naujo, ko anksčiau negalėjo turėti!”

Tadas Vizgirda Washingtone per AmCham suvažiavimą

Nuotraukos iš asmeninio T. Vizgirdos albumo

Naudojo Californijos universitete įgytas žinias

Kalbėdamas apie laisvę rinktis T. Vizgirda remiasi ir studijų metu įgytomis žiniomis Kalifornijos valstybiniame universitete. Baigtos JAV verslo vadybos bakalauro studijos Amerikos lietuviui padėjo ir toliau padeda Lietuvoje.

Pirmaisiais nepriklausomybės metais, pasak jo, lietuviškos kompanijos nebuvo tokios, kokios veikia dabar: „Juk daugelis iš jų dabar švenčia dvidešimtmečius. Taigi tos įmonės atsirado po to, kai atvykau į Lietuvą – jos buvo tik formuojamos ir buvo įdomu pamatyti tą mentalitetą, būtent, darbovietėje. Ir ką matome šiandien – viskas pasikeitė radikalai, viskas, galima sakyti, jau yra vakarietiška. Lietuva žengė į Europos Sąjungą ir visą tai mes matome.“

Prisimindamas pirmąjį darbą Lietuvoje, T. Vizgirda sako, kad tai buvo ir geriausia pamoka, kurią gavo iš kompanijos savininko – Amerikos lenko – kūrėjo verslą Lietuvoje: „Tada aš neišmokau amerikietiško verslo, apie kurį daug žinojau. Būtent iš jo išmokau apie Rytų Europos verslą. Ir šios žinios tikrai labai buvo naudingos.“

Laisvė yra svarbiausia

Pasak Tado, lietuviai brendo su kiekvienu žingsniu, bet istorija, kad ir kokia skaudė būtų, visada išliko. Kai viskas keitėsi, sunkiausia buvo vyresniems Lietuvos gyventojams: „Jauni žmonės pradėjo valdyti, o senų viršininkų tuomet jau nebereikėjo. Manau, vyresnieji tada sakė, kad gal geriau būtų grįžti atgal į tuos laikus, kai laisvės nebuvo, bet tam tikras garantijas jie turėjo. Tuo tarpu aš visada sakiau, kad nėra nieko brangesnio už laisvę. Čia gal amerikietiškas, t. y. vakarietiškas supratimas, tačiau laisvė yra svarbiausia!“

JAV gimęs ir augęs lietuvis, jau du dešimtmečius gyvenantis Lietuvoje, palygina laisvės supratimą šiose šalyse ir sako, kad Lietuvoje jos buvimas dar yra naujas, todėl jos gyventojams neleidžia pilnai užmiršti praeities. „Ir Vasario 16-oji, ir Kovo 11-oji yra rimti oficialūs minėjimai. Dabar gal jau ir koncertai dažniau atsiranda Katedros aikštėje. Bet tai turėtų būti ne politikų šventė, o kiekvieno iš mūsų – ją turėtume švęsti kiekvienas su šeima, draugais ir pan. – kai šventi tą laisvę kartu, suprantanti, kad tai ir yra svarbiausia – tavo šeima, draugai, artimieji. Tuo tarpu Amerikoje nepriklausomybė švenčiama tikrai linksmiau, – palygina Tadas. – Žmonės čia labiau atsipalaiduoja. Žuvusieji visada yra pagerbiami, bet tai nėra pagrindinė tema per šventes. Amerika 10 kartų ilgiau džiaugiasi nepriklausomybe, todėl ir kitoks mąstymas joje. Bet tai neturi nieko bendro su laisve. Laisvė yra pasirinkimas – ar aš noriu, ar nenoriu, ar aš galiu, ar – ne.“

T. Vizgirda tvirtina, kad 50 metų Sovietų Sąjungos okupacijos paliko žymę Lietuvos istorijoje ir norint ją panaikinti, galima sakyti, vėl tiek pat metų reikia pridėti: „Kai atvykau į Lietuvą, sakiau, kad už 10 metų ji bus atsigavusi, jos ekonomika atsigaus ir viskas bus gerai. Po dešimtmečio mačiau, kad to nėra ir sakiau, kad dar 20 metų reikės palaukti. Dabar sakau, kad dar pridėkim 20 metų, nes jeigu laisvė buvo atimta 50 metų, maždaug tiek pat užtruks, kol bus atstatyta visa žala, kurią sovietai padarė. Tikrai tai dar užtruks, kad tas mentalitetas visiškai pasikeistų – kad nauja karta, kuri gimė nepriklausomoje Lietuvoje, jau galėtų pilnai valdyti Lietuvą.“

Emigraciją sustabdyti labai sunku

„Taip pat norisi pamatyti, kad ir jauna emigrantų karta, kaip vadinam, trečiabangiai, sugrįžtų atgal į Lietuvą po to, kai pamatė kitos šalies kultūrą, gal ten gavo ir išsilavinimą, darbo patirties – kad tas talentas grįžtų atgal, nes Lietuvai bus labai sunku be jų. Ir tai yra mano didžiausia baimė. Dėl to iškyla ir dvigubos pilietybės klausimas. Aš turiu dvigubą pilietybę, mano vaikai turi dvigubą pilietybę ir mano anūakai turės dvigubą pilietybę. Tai leidžia daug ką – išvažiuoti, įvažiuoti, balsuoti ir pan. Anksčiau to nevertinau kaip vieno svarbiausių išieivių klausimų. Gal kai mama (Danguolė Navickienė – aut. pastaba), vadovaudama Pasaulio Lietuvių

Bendruomenei, tiek kalbėjo ta tema, tada supratau, kiek svarbi ši tema yra, siekiant išsaugoti Lietuvos ateitį, nes mūsų tautos skaičiai, deja, mažėja“, – sako pašnekovas.

T. Vizgirda supranta, kad emigraciją sustabdyti šiais laikais yra labai sunku. „Visada buvau prieš ją. Aišku, žmonės ieško geresnio gyvenimo, bet visada ir savo vaikams sakiau – viskas yra Lietuva ir tik Lietuva. Kaip mano tėvai, taip ir aš jiems tą patį sakau, – tvirtina T. Vizgirda, kurio vyresnioji dukra šiuo metu studijuoja JAV. – Ten ji mokosi. Ar ji grįš? Aš labai tikiuosi, ir ne tik vasarą, ir ne tik su šeima švęsti šv. Kalėdų. Noriu, kad ji grįžtų su savo patirtimi, kurią gaus JAV universitete, su savo išsilavinimu.“

Tas žingsnis, kurį aš padariau prieš beveik 23 metus, neišvaizduoju, ar padaryčiau dabar. Man sunku patikėti, kad tai padariau – kad visą savo gyvenimą perkrausčiau į kitą šalį. Nors ir Lietuva visada buvo artima dėl kultūros, bet tais laikais tai buvo ganėtinai drąsu.“

Su dukra Greta šalia Air Force One lėktuvo

„Tačiau JAV visada vertinau lygiai taip pat kaip ir Lietuvą – ten retkarčiais man reikia pabėgti iš Lietuvos, – sako Amerikos lietuvis. – Kaip tada atvykau trims mėnesiams į Lietuvą, dabar tai darau 1–2 savaitėms ir 2–3 kartus per metus skrendu į JAV, nes man reikia būtent Amerikos, kurioje galiu draugus pamatyti, motiną, dabar ir dukrą aplankyti. Ir galų gale, šiek tiek jos kultūros reikia. Daug kas sako, kad Amerika neturi savo kultūros. Iš tiesų kiekviena šalis turi savo kultūrą, kuri priklauso, nuo šalies gimimo ir pan. Kad ir Liepos 4-oji – tai dalis JAV kultūros. Tik reikia identifikuoti, kas yra amerikietiška kultūra ir kuo ji skiriasi nuo kitų kultūrų.“

Tiesia tiltus tarp Amerikos ir Lietuvos

Nepabijojęs iššūkių anksčiau, kai persikėlė gyventi į Lietuvą, Tadas Vizgirda ir dabar stengiasi tiesyti tiltus tarp Amerikos ir Lietuvos. Šiuo metu jis – JAV kompanijos „Revel Systems“ generalinis direktorius Baltijos šalyse. Tai sparčiai auganti Silicio slėnio IT kompanija, kurios savininkai, pasak vadovo, Lietuvą pasirinko dėl žmonių talento: „Žiūrėsim, kaip mums čia pavyks. Manau, kad gerai, nes kol kas labai geri atsiliepimai. Jau vien išgirsti, kad Lietuva pasirinkta dėl talento, yra nerealu!“

Penktai kadencijai T. Vizgirda yra išrinktas eiti ir asociacijos „American Chamber of Commerce in Lithuania“ valdybos pirmininko pareigas. „Asociacijos tikslas – skatinti prekybą, investicijas ir bendrą verslą tarp Lietuvos ir JAV. Džiaugiamės, kad rezultatai matomi. Kai atėjau prieš penkerius metus, buvo 76 nariai, o dabar jų yra per 120, – pasakoja T. Vizgirda. – Amerikos kampanijų yra daug ir atsiranda vis naujų, todėl dabar kuriame visos Lietuvos žemėlapi ir pirmą kartą su JAV ambasada ir LR Ūkio ministerija bandome sužinoti, kiek ir kokios amerikietiškos kompanijos veikia mūsų šalyje. Visų pirma reikia iškelti klausimą, kas yra amerikietiška kompanija. Ar tai reiškia, kad investavo Amerikos pilietis arba Amerikos kompanija? Ar todėl, kad centrinė būstinė yra Amerikoje? Bandysim atsakyti į visus šiuos klausimus, kad nustatytume, kiek Lietuvoje yra šio kapitalo, ir suprastume, į kokias sritis investuojama.“

Pasak pašnekovo, asociacija padeda ir lietuviams, kurie nori savo verslą įtvirtinti Amerikoje: „Mes įgyvendinam eksportuotojams skirtą konsultavimo programą ‘Eksporto akademija’, pagal kurią suteikiame teisinę bazę ir atsakom į kitus klausimus. Yra daug niuansų, nes Lietuva – maža, o JAV – didžiulė valstybė.“

Kaip vieną iš svarbiausių prioritetų, padėsiančių JAV įmonėms padidinti Lietuvos ir visos Europos patrauklumą, T. Vizgirda nurodo Transatlantinės prekybos ir investavimo partnerystės (TTIP) sutartį, kuri tikimasi, kad kitais metais jau bus pasirašyta: „Tuomet labai pasikeis Europos ekonomika – ji sustiprės, bus sukurta daug darbo vietų tiek Europoje, tiek ir Amerikoje. Visi mokestiniai barjerai ir įstatymai bus sušvelninti arba iš viso panaikinti, kad laisviau vystytųsi Europos ir Amerikos verslas. Tai vienas iš pagrindinių mūsų tikslų.“

Amerikos lietuvis atkreipia dėmesį, kad JAV kompanijos prisideda ir prie visuomeninės veiklos tiek Amerikoje, tiek Lietuvoje, kur jis taip pat padeda joms teikti pagalbą socialiai remtinoms šeimoms ir pan. „Šeimoje gavau pradžią, kaip padėti vaikams – augau su Amerikos lietuvių organizacija ‘Lietuvos vaikų viltis’ (Los Angeles skyriaus pirmininkė – D. Navickienė – aut. pastaba) ir mačiau, kaip per lietuvių dienas buvo organizuojamas ‘koldūnų balius’, jame renkamos aukos, – prisimena Tadas Vizgirda. – Labdara man yra prie širdies.“

„Kaip tik pernai kartu su ‘Sanitex’ Lietuvos vaikams atvežėm Amerikos avalynės kompanijos ‘Toms’ 5 500 žieminių batų. Šiai žiemai jau planuojamas antras siuntinys, nes matome, kad taip galime jiems padėti. Yra svarbu, kad vaikai turėtų šiltus batus žiemą – tada jie gali pasiekti mokyklą ir būti daug aktyvesni – turėti geresnį gyvenimą. Man patinka, kad galiu parodyti kompaniją ‘Toms’ kaip socialiai atsakingą, kuri tai įgyvendina. Norisi, kad prie visuomeninės veiklos daugiau prisidėtų ir Lietuvos kompanijos. Ir šiuo atveju turi būti svarbus ne kompanijos logotipas, bet turi būti veikiama iš širdies. Tuomet logotipo vieta tampa visai nesvarbi, o suteikta pagalba parodo pasiektą rezultatą – yra matomas skirtumas.“

Skatina likti Lietuvoje

Peržvelgdamas Lietuvoje praleistą laiką ir atsakydamas į klausimą, koks didžiausias jo pasiekimas, susijęs su šia šalimi, Tadas Vizgirda visų pirma įvardina čia sukurto šeimą. Taip pat svarbiu išskiria tikslą įtikinti Lietuvos jaunimą, kad reikia ne tik imti iš savo valstybės, bet ir daugiau jai duoti. Ir duoti ne pinigais, o iš širdies – nebijoti jai skirti savo laiko ir pan. „Pavyzdžiui, konferencijoje ‘Pasilik Lietuvoje’ jaunimui aiškinau, kad Lietuva yra ta vieta, kurioje verta likti ir veikti. Kai iš 600 žmonių, kurie dalyvavo renginyje, išgirdo tai, ką norėjau pasakyti, ir pasiliko Lietuvoje – tai ir buvo pasiekimas. Jis nėra matuojamas, bet žinai, kad paveikė – tai ir džiugina.“

Tas pats yra ir su darbuotojais. Kur dirbu, visuomet bandau įvesti korporatyvinę kultūrą, kada visi žmonės yra vienetas. Tai puoselėju visur ir galiu drąsiai pasakyti, kad pavyko daug ką įtakoti šioje srityje. Džiaugiuosi, tuo ir toliau noriu tai plėtoti.“

Teismui perduota Sausio 13-osios byla

Atkelta iš 1 psl.

Vienas iš Sausio 13-osios įvykių metu nukentėjusių asmenų Robertas Povilaitis į Generalinę prokuratūrą kreipėsi su prašymu apklausti tuometinį SSRS vadovą Michailą Gorbačiova. Pirmą kartą apklausti M. Gorbačiova buvo bandyta dar 1991–1992 metais, taip pat 1994 m., tačiau ir tuomet Rusijos teisėsauga bendradarbiauti atsisakė. Paskutinį kartą apklausti M. Gorbačiova Maskvos buvo prašoma 2011 m.

„Tų apklausų metu jį (M. Gorbačiova – ELTA) buvo siekiama apklausti kaip liudytoją. Tai, kad M. Gorbačiovas šioje byloje nėra įtariamasis, nėra kaltinamasis, matyt, liudija tik tai, kad, šią bylą tyrusių prokurorų nuomone, tų duomenų, kurie buvo prieinami (...), buvo nepakankama”, – sakė laikinasis generalinis prokuroras.

Nuo šių metų sausio susipažinti su byla prokuratūroje galėjo per 700 nukentėjusiųjų ir visi įtariamieji, kuriems pareikšti kaltinimai dėl nusikaltimų žmoniškumui, taip pat karo nusikaltimų. Visą bylos medžiagą sudaro daugiau nei 700 tomų dokumen-

Teismui perduodamoje Sausio 13-osios byloje – 66 įtariamieji.

Generalinės prokuratūros nuotr.

tų, kurie yra suskaitmeninti ir iki šiol buvo saugomi specialiaame Generalinės prokuratūros serveryje.

Rengiant bylą prokurorai taip pat parengė ir išsiuntė per du šimtus įvairių teisinės pagalbos prašymų į Rusijos Federaciją, Ukrainą ir Baltarusijos

Respubliką. Paskutiniuosiuose buvo prašoma, kad šių valstybių kompetingos institucijos praneštų įtariamiesiems apie tyrimo pabaigą ir jų teisę susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga. Tokį prašymą pranešė įvykdžiusi Ukrainos generalinė prokura-

tūra. Rusijos ir Baltarusijos teisėsauga bendradarbiauti atsisakė.

1991 m. sovietų kariniams daliniams puolant Vilniaus televizijos bokštą, įvykio vietoje žuvo 13 žmonių, keturioliktas dėl patirtų sužeidimų vėliau mirė ligoninėje. ELTA

Pasitinkame naujuosius mokslo metus

2015–2016 mokslo metai skaičiais

Rugsėjo 1-ąją į mokyklą Lietuvoje ateis tūkstančiu pirmokų daugiau nei pernai – per 29 tūkstančius. Šiemet pirmokų bus daugiau, negu jas baigs abiturientų.

Abiturientų, palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo daugiau kaip 3 tūkstančiais: nuo 30,5 tūkst. iki 27 tūkst.

Mažėja ir bendras mokinių skaičius: jų mokysis 13 tūkst. mažiau nei pernai, arba 330 tūkst. Apskritai pastaraisiais metais mokinių mažėjimas lėtėja (palyginti: 2010–2011 m. m. mažėjo 24 tūkst., 2014–2015 m. m. – 12 tūkst.).

Mokyklų ir mokytojų skaičius išlieka panašus kaip pernai: apie 33 tūkst. mokytojų ir apie 1200 mokyklų.

Trimis tūkstančiais mažėja ir studentų aukštosiose mokyklose: studijuos apie 135 tūkst. studentų (pernai 138 tūkst.). Įstojusiųjų skaičius tūkstančiu mažesnis nei pernai: nuo 27 tūkst. sumažėjo iki 26 tūkst. Jie studijuos 24 kolegijose ir 23 universitetuose. Valstybės lėšomis studijuos apie 15 tūkst. pirmakursių, daugiau nei 11 tūkst. už mokslą mokės patys (pernai valstybės finan-

suojamos studijos, studijų stipendijos arba tikslinio finansavimo vietos paskirtos apie 15 tūkst. stojančiųjų, o studijuoti savo lėšomis įstojo per 12 tūkst.).

2015 m. iš švietimo sričiai skirtų valstybės biudžeto asignavimų atnaujinama 161 švietimo įstaiga už 22,9 mln. eurų.

2015 m. baigiami įrengti 6 bendrojo ugdymo mokyklų sporto aikštynai (jau baigti 4), baigiamas statyti Riešės gimnazijos Avizių ikimokyklinio ugdymo skyrius, baigiami atnaujinti savivaldybių 5 mokyklų pastatai (Kauno KTU progimnazijos, Kauno „Santaros“ ir Joniškio M. Slančiausko gimnazijų, Jurbarko Naujamiesčio ir Ukmergės Užupio pagrindinių mokyklų).

2015 m. įgyvendinant „Švietimo įstaigų modernizavimo programą“ nupirkti 64 mokyklinių baldų komplektai ir atnaujinami 84 švietimo įstaigų pastatai už 8,7 mln. eurų (jie įskaičiuoti į 161).

Vykdam „Geltonųjų autobusų programą“ už 1,7 mln. eurų nupirkti 48 nauji mokykliniai autobusai.

Švietimo ministerijos info

Sukurta lietuvių kalbos išteklių internete informacinė sistema

Lietuvos lituanistai naujųjų mokslo metų išvakarėse lietuvišką internetą papildė solidžiu priedu – Lietuvių kalbos išteklių informacine sistema (LKIIS).

Projekto vykdytojas Lietuvių kalbos institutas (LKI) kartu su partneriais – Vilniaus ir Lietuvos edukologijos universitetais bei Lietuvių literatūros ir tautosakos institutu – į LKI internetinį puslapį sukėlė daug suskaitmenintų lietuvių kalbos išteklių, tokių kaip:

– elektroninės kartotekos („Lietuvių kalbos žodyno“, lietuviškų mįslių, liaudies tikėjimų, partizanų pokario dainų);

– vienkaliai žodynai (dabartinės lietuvių kalbos, sisteminis lietuvių kalbos, sinonimų, antonimų, frazeologijos, palyginimų);

– daugiakaliai žodynai (lietuvių-anglų, anglų-lietuvių, lietuvių-vokiečių, vokiečių-lietuvių, lietuvių-lenkų, lenkų-lietuvių, lietuvių-latvių, latvių-lietuvių, lotynų-lietuvių, senovės graikų-lietuvių);

– lituanistinės duomenų bazės (lietuviškų pavardžių, geoinformacinė vietovardžių, istorinių vietovardžių, tarmių);

– nuotolinio lietuvių kalbos mo-

kymo modulis pradantiems;

– mokomieji lietuvių kalbos žaidimai „Kristijonas Donelaitis. Rašyba“ ir „Barbora Radvilaitė. Kalbos turtai“;

– originalus lietuviškas šriftas „Palemonas“.

„Šiuo metu tai didžiausias vientisas lituanistinių žinių telkinys pasauliniame interneto tinkle, kuris ir toliau bus plėtojamas, – teigia Lietuvių kalbos instituto direktorė prof. dr. Jolanta Zabarskaitė. – Labai svarbu, kad svetainė vartotojams suteikia galimybę vykdyti paiešką ir atskirose lietuvių kalbos išteklių kategorijose, ir bendrai per visas kategorijas. Šitokia visaapimanti paieškos sistema man leidžia be perdėjimo LKIIS pavadinti lietuvių kalbos ‘google’“.

Lietuvių kalbos išteklių sistemos programavimo darbus atliko IT įmonė „Netcode“, projektas vyko 3 metus (2012–2015 m.) ir buvo finansuojamas pagal Ekonomikos augimo veiksmų programos 3 prioriteto „Informacinė visuomenė visiems“ įgyvendinimo priemonę Nr. VP2-3.1-IVPK-12-K „Lietuvių kalba informacinėje visuomenėje“.

www.alkas.lt

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti

„DRAUGĄ“

internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:

administracija@draugas.org

ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

Klaipėdos tarybos narys prisišnekėjo

Klaipėda (LRT.lt) – Klaipėdos meras Vytautas Grubliauskas prašo tirti, ar tarybos narys Viačeslavas Titovas pasisakymais apie Lietuvos valstybę nepažeidė priesaikos. Po to, kai iš mūsų šalies buvo išprašyti trys latviai, turėję dalyvauti uostamiesčio rusakalbių forume, Klaipėdos tarybos narys sako, kad Lietuva gali atrodyti, kaip fašistinė valstybė.

Daliai svečių net rekomenduota neatvykti, kai iš Lietuvos buvo išprašyti specialiai į forumą vykę trys Latvijos piliečiai. Tai vieni iš aktyviausių vadinamojo „Latvijos antifašistinio komiteto“ narių Josifas Korenas, Aleksandras Kuzminas ir istorikas Aleksandras Ržavinis.

Lietuvos rusų sąjungos Klaipėdos skyriaus vadovas Viačeslavas Titovas pareikalavo vidaus reikalų ministro pradėti tyrimą ir išsiaiškinti, kodėl minėti latviai įtraukti į nepageidaujamų asmenų sąrašą.

„Yra sudarytas nepageidautinų asmenų sąrašas, kur yra aiškiai nustatyti teisiniai pagrindai, kodėl tie asmenys yra tame sąraše. Mūsų valstybės sienos apsaugos pareigūnų uždavinys yra tokius asmenis išsiųsti iš Lie-

„Lietuva – fašistinė valstybė“ atnešė rimtų bėdų Klaipėdos tarybos nariui V. Titovui. Vytauto Petriko nuotr.

tuvos”, – atkirto vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis.

Dabar aiškintis teks pačiam V. Titovui, pasipiktinusiame Lietuvos veiksmais. Jis teigė, kad „jei iš valstybės išstremia žmones, kurie kovoja su fašizmu, nacizmu, vadinasi, tokia valstybė yra fašistinė“.

Prieš kelerius metus V. Titovas siekė, kad uostamiestyje būtų įteisinta dvikalbystė – ne tik valstybinė lietuvių, bet ir rusų kalba.

Migracijos departamentą siūlo jungti prie Vyriausybės

Vilnius (ELTA) – Valdancioji Darbo partija siūlo Migracijos departamentą jungti prie Vyriausybės ir jo pagrindu kurti instituciją, kuri iš esmės spręstų visus su migracija susijusius klausimus. Atitinkamas Asmens tapatybės kortelės ir paso įstatymo, įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ bei Pilietybės įstatymo pataisas Seime užregistravo Seimo Migracijos komisijos pirmininko pavaduotojas, Darbo partijos frakcijos narys Mečislovas Zaslavskas.

„Lietuva iki galo nespėjo susidoroti su emigracijos problemomis, o

jau turi naują iššūkį – didėjančius imigracijos srautus. Šiuo metu vykstantis pabėgėlių priėmimas yra tik šio proceso pradžia, ir mes turime užbėgti įvykiams už akių, kad ši problema neperaugtų į nevaldomą procesą, – jeigu, nedarydami nieko, lauksime, kol banga uždengs visą šalį, ir mes būsimė jai nepasiruošę, spręsti šiuos klausimus bus jau vėlu. Juk jau per pastaruosius 3 metus į Lietuvą atvyko daugiau kaip 10 tūkst. užsieniečių”, – sako Darbo partijos pirmininkas Valentinas Mazuronis.

Smarkiai nusekęs vandens lygis

Nusekusi upė Lietuvoje.

Baltai.lt nuotr.

Vilnius (LRT.lt) – Nors pastarosiomis dienomis kiek palijo, dėl mažo kritulių kiekio šiemet jau išdžiūvo ne vieno gyventojų šuliniai, nuseko upės. Ypač Dzūkijoje. Žmonės taupo vandenį, o dažnas perka cisternomis ir pildo nuosavus šulinius.

Vanduo taip išseko, kad šulinyje, kuriame suleista 18 žiedų, vanduo jame išseko dar vidurvasarį. Gėlininkai skundžiasi, kad dėl sausų orų jau pavasarį gėlės nekrovė žiedų.

Pasak alytiškių, taip nusekusio Nemuno jie neprisimenantys – atsivėrė pakrantės, kai kuriose vietose Ne-

muną galima perbristi. Vandens lygis nukrito beveik 70 centimetrų.

„Užfiksuotas pats žemiausias rugpjūčio mėnesio vandens lygis nuo stebėjimo pradžios, o stebėjimai Nemune pradėti 1877 metais. Taigi rugpjūčio mėnesį pasiektas savotiškas antirekordas. Tiesa, tai nėra absoliutus vandens minimumas. Yra buvę ir žemesnių vandens lygių, tačiau jie buvo žiema. Tai buvo 1901 metais”, – pažymėjo hidrologas Aleksandras Kajutis.

Baiminamasi, kad dėl deguonies stygiaus ir aukštos vandens temperatūros žus moliuskai, žuvis.

Aptarta krizė Ukrainoje

Berlynas (ELTA) – Vokietijos kanclerė Angela Merkel, Prancūzijos prezidentas Francois Hollande ir Rusijos vadovas Vladimiras Putinas telefonu aptarė krizę Ukrainoje ir pasisakė už visiškas paliaubas nuo rugsėjo.

Jie pareiškė, jog sieks pradėti veiksmingas paliaubas, Berlyne sakė Vokietijos vyriausybės atstovas Steffen Seibert. Nepaisant oficialiai galiojančio ugnies nutraukimo, Rytų Ukrainoje pastaruoju metu vyko įnirtingi mūšiai tarp vyriausybinių dalinių ir prorusiškų separatistų.

Jie taip pat kalbėjo apie Minsko susitarimuose numatytą politinį procesą, t. y. vietos valdžios rinkimus laikantis

Ukrainos įstatymų. A. Merkel ir F. Hollande pabrėžė, kad susitarimams prieštaraujantys atskiri rinkimai sukilėlių kontroliuojamose teritorijose keltų pavojų Minsko procesui.

Minsko susitarimas numato rinkimus ir sukilėlių teritorijose Donecke bei Luhanske. Tačiau separatistai nesutinka rengti balsavimo spalio 25-ąją, kaip likusioje Ukrainoje.

A. Merkel ir F. Hollande mano, kad būtų „naudinga“ ateinančiomis savaitėmis surengti naują ketursalį viršūnių susitikimą, ir kad be jų dar dalyvautų V. Putinas ir Ukrainos vadovas Petro Porošenka.

Japonai protestuoja prieš saugumo politiką

Tokijas (ELTA) – Per vieną didžiausių masinių protestų Japonijoje dešimtys tūkstančių žmonių sekmdienį protestavo prieš vyriausybės vadovo Shinzi Abe saugumo politiką. Vien tik Tokijuje susirinko 12 000 gyventojų ir reikalavo atšaukti planuojamus saugumo įstatymus.

Šie įstatymai pirmą kartą nuo Antrojo pasaulinio karo pabaigos leidžia siųsti japonų karių į kovines

misijas užsienyje. Demonstracijose girdėjosi ir raginimų premjerui trauktis iš pareigų. Masiniai protestai vyko ir 200 kitų miestų visoje šalyje.

Daugelio žmonių nuomone, naujoji saugumo doktrina yra nusigręžimas nuo pacifizmo. 9-asis konstitucijos straipsnis draudžia naudoti jėgą. Išimtis yra tik savigyna nuo tiesioginio Japonijos puolimo.

Rusija nutraukia bendradarbiavimą su Estija

Maskva (Bernardinai.lt) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas nusprendė vienašališkai panaikinti Rusijos ir Estijos susitarimą dėl išpaireigojimo išduoti nusikaltusius asmenis. Toks susitarimas buvo sudarytas dar prieš keliolika metų.

Toks Rusijos žingsnis tik dar labiau liudija didėjančią Rusijos teisinę saviizoliaciją.

Tuo tarpu Estija planuoja statyti sieną savo rytiniame pasienyje su Rusija. Taip esą būtų sustiprintas šalies saugumas, o kartu ir padidinta Šengeno zonos, garantuojančios laisvą judėjimą, apsauga.

Planuojama, kad siena bus apie 110 kilometrų ilgio ir 2,5 metrų aukščio. Statybos darbus, kurie kainuos apie 71 mln. eurų, norima pradėti 2018 metais.

Smerkia Vengrijos užtvaram

Prancūzija smerkia Vengrijos atsiribojimą nuo pabėgėlių.

Reuters/Scanpix nuotr.

Paryžius (LRT.lt) – Prancūzijos užsienio reikalų ministras Laurent Fabius griežtai sukritikavo Vengrijos vyriausybę, nutiesusią spygliuotos vielos užtvaram pasienyje su Serbija. L. Fabius sakė, kad Vengrija negerbia bendrą Europos vertybių. Tvora turi būti išardyta, pabrėžė jis.

Vengrija paskelbė baigusį statyti 175 km ilgio sieną pasienyje su Serbija, kad apsaugotų nuo nelegalių mig-

rantų.

Prancūzijos ministras taip pat apkaltino Vengriją ir kitas Rytų Europos šalis „skandalingu“ elgesiu, nes jos nenori priimti daugiau pabėgėlių. Europos Komisija siekia savanoriško pabėgėlių padalijimo tarp visų ES šalių, kad sumažintų našta Italijai ir Graikijai, į kurias atvyksta daugiausiai migrantų. Tačiau šiam planui daugelis šalių atkakliai priešinosi.

Didžioji Britanija neįsileis bedarbių iš ES

Londonas (ELTA) – Didžiosios Britanijos vidaus reikalų sekretorė Theresa May dar kartą pareikalavo riboti laisvą darbo jėgos judėjimą Europos Sąjungoje (ES). Londonas, anot jos, nori išleisti į šalį tik tuos asmenis, kurie turi čia darbą. Bedarbiai esą

yra našta viešiesiems finansams ir infrastruktūrai.

Britų premjero David Cameron vyriausybė nori grynąją imigraciją apriboti iki 100 000 žmonių per metus. Per 12 mėnesių iki 2015-ųjų kovo į šalį atvyko 330 000 migrantų.

Išlikti pasaulio piliečiu ir lietuviu

ALMA VIJEIKYTĖ

„Mes – pasaulio piliečiai... Šio amžiaus vaikai... Mes esam pasaulis“, – dideliuose baltuose lapuose rašo Rugilė, Laima, Jūratė, Danguolė, Nijolė, Irmantas – lituanistinių mokyklų vadovai iš Melburno, Buenos Aires, Montrealio, Stokholmo, Helsinkio, Zuericho, Frankfurto, Washington, DC. Trisdešimt jų ir keli Lietuvių Bendruomenių pirmininkai iš 12 pasaulio šalių Švietimo ir mokslo ministerijos vasarą buvo sukviešti į seminarą Nidoje.

Lituanistinės mokyklos veikia jau visuose pasaulio žemynuose, 35 šalyse. Įsiregistravusių, tai yra pranešusių apie save oficialiai, yra 153 ir jos visos labai įvairios. Neseniai naujos susikūrė Jungtiniuose Arabų Emyratuose, Kinijoje, Turkijoje, Venesueloje. Crawley (Didžioji Britanija) mieste mokyklėlė užgeso (galbūt tik laikinai), o į vieną seniausių, gyvujančią 55 metus Maironio lituanistinę mokyklą Čikagos priemiestyje Lemonte susirenka iki 650 mokinių, jie mokosi dviem pamainom. Monika Garrett, jauna, Kansas City, MO mieste, įsikūrusios „Vermės“ lituanistinės mokyklos vadovė, iš Nebraskos iki jos keliauja 5 valandas: išvažiuoja penktadienį vakare, o namo grįžta sekmadienį popiet. Švedijoje, kad nusigautum iki mokyklos, kurioje mokoma lietuviškai, daugiausia gali tekti važiuoti apie 10 km. JAV, Airijos, Didžiosios Britanijos mokyklose didelis dėmesys kreipiamas ir į kalbos mokymą, išduodami oficialūs mokyklos baigimo pažymėjimai, o Adelaidėje (Australija) lietuvių mokyklos mokiniai, kaip prasiaria jos vadovė Nemira Masiulytė-Stapleton, lietuvišką pasaką beskaitydami iš sakinio gal porą žodžių te-suprastų.

Argentinios lietuvių jų gimtosios kalbos moko argentinietis

Rodrigo Pardo, argentinietis inžineriją studijuojantis studentas iš La Plata, su Lietuva neturi nei giminystės, nei jokių kitokių ryšių. Nors dabar neteisinga taip sakyti. Lietuvių kalbą pirmą kartą pamatė atsitiktinai, naršydamas kompiuteriu. Nepažįstami simboliai suintrigavo, o gramatikos sunkumą ir kalbos senumą (apie tai perskaitė „Vikipedijoje“) priėmė kaip iššūkį – reikia tą kalbą išmokyti. „Sunkiausia buvo linksniai“, – prisimena Rodrigo, kalbantis puikiai lietuviškai. Kalbos pradėjęs mokytis kompiuteriu, susirašinėdamas, bendraudamas per *Skype*, vėliau Rodrigo atvyko į Vil-

Lietuvos švietimo ir mokslo ministerija š. m. birželio 16–19 dienomis Nidoje organizavo užsienio lituanistinių mokyklų vadovų sambūrį „Vadybinių ir pedagoginių kompetencijų dermė lituanistinės mokyklos vadovo darbe“. Sambūryje dalyvavo ir 10 JAV lituanistinių mokyklų vadovų bei JAV LB Švietimo tarybos narė Mirga Girniuvienė. Nuotraukoje: pirmoje eilėje iš kairės: Neila Baumilienė (A. Kazickienės lit. m-la), Gailutė Narkevičienė (Bostono lit. m-la), Guoda Mišūnienė (Maironio lit. m-la, Lemont, IL), Jūratė Sadalninkienė („Rasos“ lit. m-la) ir Jūratė Bujanauskas (K. Donelaičio lit. m-la). Antroje eilėje iš kairės: Laima Apanavičienė (Čikagos lit. m-la), Mirga Girniuvienė (JAV LB Švietimo tarybos narė), Giedrė Ramanauskaitė (Gedimino lit. m-la), Asta Šlechticova (Šv. Kazimiero lit. m-la, Cleveland, OH), Daina Petkevičienė (Dr. V. Kudirkos lit. m-la) ir Monika Garrett („Vermės“ lit. m-la). Almos Vijeikytės nuotraukos

niaus universiteto kursus užsieniečiams, norintiems išmokyti lietuviškai. Vaikinas svarsto galimybę, kad baigęs studijas Argentinoje, norėtų atvykti čia pagyventi. Nuo 2011 m. jis vadovauja tenykštės lietuvių kultūros ir savišalpos draugijos „Nemunas“ lietuvių kalbos kursams. „Nors paskutinis emigrantas iš Lietuvos atvyko prieš 70 metų, vis tiek vyksta lietuviškos šventės, rengiama radijo laida. Kalba beveik išnykusi, per tiek laiko sunku ją išsaugoti. Nors dabar bandome atgaivinti kalbos mokymą“, – pasakoja Rodrigo.

Laima Bardini Ruplenas, ketvirtos kartos lietuvių išėivių palikuonė, Buenos Aires universitete studijuoja baldų dizainą, o šeštadieniais atvyksta į Lietuvos centrą mokytis lietuvių kalbos. Lietuvių kalbą išgirdo iš savo mamos lietuvės, o paskui pusmetį mokėsi Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje. Mamos proseneliai į Argentiną atvyko prieš 100

metų, bet mama, Vasario 16-osios gimnazijos auklėtinė, labai gerai kalbanti lietuviškai. „Pas mus centre labiau kultūrinė veikla: dainuojam, šokam, švenčiame šventes. Esame kaip viena didelė šeima“, – pasibėžia Laima. Lietuvių centro vadovas buvo jos senelis, o dabar vadovauja Laimos tėtis argentinietis. „Buenos Aires turime tik lietuvių kultūros centrus, žmonių, kurie mokėtų lietuviškai, ten nedaug“, – sako Laima.

Kas sugėdintų savo gimtą kalbą užmirštančiuosius?

„Ateina į mūsų lietuvių mokyklą šeima – tėvas rusas, mama – rusė, bet turi Lietuvos pilietybę. Sako, mūsų vaikas Lietuvos pilietis, todėl turi išmokyti valstybinę kalbą“, – apie tokius neįtikėtinus atvejus, o jų būta ir daugiau, pasakoja Arūnas Teišerskis, vienas iš Dublino „4 vėjų“ mokyklų vadovų ir Airijos lietuvių bendrijos pirmininkas.

Į Dublino „4 vėjų“ mokyklą kas šeštadienį susirenka apie 330 vaikų. Šį rugsėjį vien pirmokų tikimasi iki 70. Vyksta trys lietuvių kalbos pamokos, po to vaikai renkasi meninius užsiėmimus. Tas nėra privaloma, bet pageidautina. „Pasitaiko ieškančių savo pašaukimo, kurie migruoja iš vienos patsirenkamos pamokos į kitą, bet ką padarysi...“

Daugeliui Dublino lietuvių mokinių, kaip sako A. Teišerskis, lietuvių kalba yra nebe pirmoji, bet dar ne antroji – „pusantrinė“. Šioje mokykloje mokytojai į kalbos mokymą žiūri reikliai. Mokiniai tris kartus per metus mokykloje turi atsiskaityti – rašyti testą. Dubliniečiai buvo pirmieji iš lituanistinių mokyklų mokinių, kurie pernai laikė Lietuvos nacionalinio egzaminų centro standartizuotus testus ir išlaikė gana neprastai.

„Mūsų darbas – Jungtinėje Karalystėje, o namai – Lietuvoje“

Jolita Jarutienė Šiaurės Airijoje dirba klinikinę tyrimų srityje, o laisvalaikiu – lietuviškos raškos JOLITAART mokykloje-klube. Trijų vaikų mama. Vienas iš jų grįžo studijuoti į Lietuvą. „Mūsų darbas yra Jungtinėje Karalystėje, o namai – Lietuvoje“, – sako Jolita.

Į Šiaurės Airiją su šeima atvyko prieš dešimt metų. Vaikams taip patikę tenykštėje mokykloje, kad

Pirmoje eilėje iš kairės: Laima Bardini Ruplenas (Argentina), Daina Petkevičienė (Dr. V. Kudirkos m-la, JAV), Monika Garrett („Vermės“ m-la, JAV), Jūratė Bujanauskas (K. Donelaičio m-la, JAV).

jie apie kokią kitą nebenorėję nė pagalvoti. Šeima pasiliko, įsitraukė į profesinę veiklą. „Mes abu medikai, Lisburne dar baigiau dailės kolegiją, – pasakoja Jolita. – Iš pradžių nebuvo minties kurti mokyklą. O atsirado iš poreikio. Susitikę bendraudavom su lietuviais, gerdavom arbatą, o vaikai tuo tarpu neturėdavo ką veikti. Sakau, gal papiešiam? – Ne, nelabai įdomu... – Ir tada viena moteris užsiminė, kad ji iš šiaudų kadaise pindavo. Sakau, einam prisirenkam šiaudų, vis tiek nėra ką veikti. Na, ir mūsų 15 žmonių, vaikai ir suaugę, tiesiog taip ir užsidėgė. Iš pradžių pynėm sodus, paskui nupirkau molio, dailės priemonių, susitarėm dėl patalpų. Dublino ambasadoje ir Lisburn meno centre 2009 m. buvo surengta didžiulė mūsų paroda”.

Jolita sako pavadinusi klubą, nes mokykla skamba labai formaliai. Be to, į veiklą įsitraukia ir suaugusieji, mamos, atvedusios savo vaikus, tėčiai padeda įrengti darbus ir pan. Pagrindiniai užsiėmimai klube – dailė ir keramika. Vaikai supažindinami su šiuolaikinės dailės, etnokultūros pagrindais.

Buvo pasižadėjusi kojos nekelti į mokyklą

Nijolė Balčiūnienė 2007 m. įkurtai Frankfurto šeštadienei mokyklai vadovauja tik nuo pernai. Lietuvoje dirbusi muzikos mokytoja, pati sau buvo pasižadėjusi, kad niekada nebedirbs mokykloje. Bet kai lituanistinei mokyklai prisireikė vadovo ir jos paklausė, gal galinti pasiūlyti koki žmogų, ji išsitarė: „Galiu. Save”.

Pirmučiausias noras buvo, kad patalpos būtų tinkamesnės mokyklai. Ilgai takus mynusi pas vieno darželio vadovus, pagaliau susitarė, kad bus leista savaitgaliais susirinkti. „Jie naudojami mano asmeniniu pianinu, kuri ten pastačiau, o mūsų vaikai – jų žaislais. Stengiamės palikti švariau, negu radome... Užtat po pamokų dažnai užtrunkame. Su tėvais, kurie tikrai negali susimokėti, sutarėm, kad jie padės patalpas sutvarkyti”, – pasakoja Nijolė.

Į mokyklėlę priimama be amžiaus limito – mamos atsiveda ir pusantrų metų mažylius, ir paauglius. Trys pagal amžių suskirstytos grupės (darželinukai, pradinukai ir vyresnieji) lanko lietuvių kalbos, dailės ir muzikos pamokas. Po pamokų pageidaujantis pasiilėka dramos studijoje. Nijolė prisipažįsta: „Pasitaiko ir nesutarimų su tėvais, nes mokinių lietuvių kalbos žinios labai netolygios, be to, itin skirtingi tėvų prioritetai, pageidavimai. Vieniems tinka, kad pamokos vyksta kas šeštadienį, kitiems toks darbo ritmas atrodo per daug intensyvus. Bet mes turime turėti tvirtą liniją, kitaip tai bus savaitgalio diskusijų klubas, ne mokykla...”.

Vaikai Norvegijoje anksti tampa savarankiški

Norvegijoje, Rogaland, gyvenanti Laimutė Skiudulė kartą prieš koncertą, į kurią buvo susirinkusi lietuvių bendruomenė, nebeištvėrė: užlipo ant scenos ir tiesiai paklausė: kodėl mes esam priešai vienas kitam? Netrukus atsirado žmonės, kurie inicijavo ir lietuvių bendriją, o maždaug prieš trejus metus Laimutė, mokyklinės psichologijos magistrė, bendrijos puslapyje rado kvietimą atsiliiepti, kas galėtų prisidėti prie mokyklos įkūrimo. „Turiu ir pedagoginės, ir vadybinės patirties, todėl sutikau. Surinkau sava-

nores ir suruošėm ‘Vaikystės šventę’, – taip sužinojom, kiek maždaug ir kokių vaikų yra apylinkėse. O nuo rugsėjo jau susirinkom į patalpas, gautas iš komunos. Kadangi vaikai, o jų susirenka apie 35, jauno amžiaus, todėl pavadinom centru, nes iki mokyklėlės nepriaugom”, – pasakoja Laimutė.

Šveicarijoje, netoli Zuerich, į Danguolės Kappich vadovaujamą darželį net mažiukai vaikai ateina vieni patys! Viena vertus, mokyklos ir vaikų darželiai yra arti namų, jų daug, o kita vertus, Šveicarijoje yra gana saugu.

Danguolė sekmadienei mokyklėlei „Pagrandukas” vadovauja nuo pernai. „Iš pradžių kaip mama trejus metus vedžioju savo abu sūnus, – dabar jie jau septynmečiai. Esu ekonomistė, į puodą įmetė – tad kapstausi..., – juokauja Danguolė. – Į mokyklėlę susirenka 12–25 vaikai nuo pusantrų iki 7 metų amžiaus. Mokytojos, tai yra daugiausia mamos, atlyginimo negauna. „Nenorime imti didesnio mokesčio, nes tada tėvų neprisiprašys padėti, tektų samdyti mokytojus, o jų dargi ir nėra”, – sako Danguolė.

Suomija lietuvių kalbos mokytojams moka atlyginimą

Regina Siira, Espoo miesto ir Helsinkio mokyklose lietuvių kalbos mokytoja dirba oficialiai, gauna atlyginimą iš Suomijos valstybės. „Pagal Suomijos švietimo įstatymą kiekvienas vaikas turi galimybę mokytis savo gimtosios kalbos. Nors tai neprivalomas mokymas, bet tokia galimybė suteikiama. Tačiau, kad būtų atidaryta lietuviška klasė, turi susirinkti tam tikras skaičius mokinių. Pvz., Espoo mieste – mažiausiai šeši vaikai, Helsinkyje – keturi”, – pasakoja Regina. Norint patekti į lietuvių kalbos mokytojos vietą Espoo mieste, jai teko atlaikyti rimtą konkursą, bet padėjo pedagogės patirtis ir kalbos mokėjimas.

Kaip mokoma lietuvių kalbos? Iš pradžių paskiriama mokiniams patogi mokykla. Su direktoriumi pasirašoma sutartis, nurodomas konkretus kabinetas, laikas ir pan. Tėvai taip pat pasirašo sutartį, kad su vaikais namie kalbės lietuviškai. Tėvams per pamokas būti neleidžiama. Lietuvių kalbos pamokos Suomijoje suvokiamos kaip gimtosios kalbos stiprinimas, negalima mokyti vaikų, kuriems lietuvių kalba nebėra gimtoji.

Nuo rudens Espoo mieste bus net 3 lietuviškos klasės (vienoj klasėj būna apie 12 skirtingo amžiaus vaikų). Beje, apie galimybę užsiregistruoti į lietuvišką klasę praneša klasės mokytojas, žinantis, kad jo klasėje mokosi lietuvių tautybės vaikų. Daug informacijos, skirtos emigrantams, yra ir internete.

Panašiai kaip Suomija gimtųjų kalbų mokymą organizuoja ir Švedijos valstybė. Rugilė Kapiliorienė yra ir viena iš 30 įvairių tautybių gimtųjų kalbų mokytojų, ir Stokholmo lietuviškos sekmadieninės „Saulės” mokyklos vadovė. Vilniaus universitete ji baigusi lietuvių filologijos studijas.

„Švedijos valstybei esame dėkingi ir už tą valandą per savaitę. Vadovauju antrus metus, o mokykla kitą pavasarį švęs 20-metį. Dabar čia veikia 6

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

DR. JOVITA KERELIS
DR. DAIVA BIDVA
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
25 E Washington, Ste 1121,
Chicago, IL Tel. 708-422-8260

SIŪLO DARBĄ

Wanted CDL-A OTR Truck Drivers and Owner Operators. Great pay!
Call 708-235-1010
Location: Monee, IL 60449
www.elmaninc.com

klasės, iš viso yra apie 50 vaikų, dirba 6 mokytojai. Tik antri metai turim pačių mažiausiųjų 2–4 metų vaikų klasę. Atsirado iš poreikio. Tėvai atsisėdavo ir savo mažiukus ir būdavo priversti kažkur laukti.

Keletas gerų žinių lituanistinėms mokykloms naujais mokslo metais

Bus renkamas Metų mokytojas, dirbantis lietuviškose mokyklose, įsteigtas laimėjimas, – tai idėja, išsirutulijusi iš pokalbių su lietuvių bendruomenių vadovais. Švietimo ir mokslo ministerija planuoja sudaryti ilgesnių mokytojų stažuotių galimybę, jie galėtų tobulinti kvalifikaciją apie mėnesį. Ypač norima atkreipti dėmesį į Pietų Amerikos ir kitų tolimesnių šalių mokytojus. Galbūt atsirastų ir nuotoliniai kursai. Išgirstas ir lituanistinių mokyklų dažnas skundas, kad trūksta vadovėlių, mokymo priemonių – bus išleistas mokymo priemonės 10–13 metų vaikams ir patarimai mokytojams. O rudenį Seimas svarstys projektą, kad laiką, išdirbtą užsienio lituanistinėje mokykloje, būtų galima įskaityti kaip pedagoginį stažą. Tad mokytojai, norintys sugrįžti į Lietuvą, – o tokių atsirastų jau dabar, – galėtų lengviau įsidarbinti mokyklose.

LIVE the FAST

Those who pray do not fear the future - Those who fast do not fear evil.

“After Jesus had gone indoors, his disciples asked him privately, ‘Why couldn’t we drive it (demon) out?’ He replied, ‘This kind can come out only by prayer and fasting.’”

—Mark 9:27-9:29

Live the Fast is a Roman Catholic apostolate renewing the practice of prayer and fasting by providing all-natural, nutritious fasting breads, along with prayer and fasting educational resources and a prayer community that will inspire...

“Fasting has been an unexpected Gift... I am profoundly moved & empowered...”

—Fr. Matt Williams - Boston, MA

GET STARTED

FREE for Priests & Religious!

Order Your Fasting Kit NOW!

781-647-0034
info@livethefast.com
livethefast.com

Pasidalinkite nuomone
facebook
www.facebook.com/draugolaikrasti

skelbimai@draugas.org

IŠ KELIONĖS SUGRĮŽUS

Istorijos pamokos Katedros aikštėje

GYTIS KRIAUCIŪNAS

Sveikinu „Draugo“ skaitytojus iš Lietuvos! Mat šią vasarą aš dalį laiko praleidau atostogaudamas Lietuvoje. Paskutinį kartą Lietuvoje buvau prieš dvejus metus. Per tą laiką čia daug kas pasikeitė. Praktiškai visi turi savo „Apple iPhones“ (telefonus), nebeliko sovietinių mašinų, keičiama sovietinio stiliaus pastatų išorė. Smagu matyti, kad Lietuva atrodo visiškai nauja ir kupina energijos (pažodžiui ir perkeltine prasme). Įspūdi daro miesto centre, šalia Arkikatedros, atsiradęs kaimynas – Valdovų rūmai. Aš jums papasakosiu šių rūmų istoriją ir savo įspūdžius iš Valdovų rūmų.

Valdovų rūmuose, kaip sako ir pats pavadinimas, gyveno dieji Lietuvos kunigaikščiai. Kur dabar stovi Valdovų rūmai, anksčiau netoli ėjo gynybinė miesto siena, kuri buvo dalis senosios Vilniaus pilies komplekso. Pirmieji rūmai pastatyti XV a. ir buvo gotikiniai. Po gaisro, kuris vyko 1419 metais, prie trijų dalių ir dviejų aukštų pastato su rūšiais buvo

XIV a. pab. freska, vaizduojanti nukryžiuotą Kristų, Švč. Mergelę Mariją ir šv. Joną.

G. Kriaučiūno nuotrauka

bužiai. Iš ten labai gražiai matyti Gedimino pilis. Kiekviename kambaryje yra paaiškinta, kam ši patalpa buvo naudojama. Ketvirtajame aukšte buvo ypač įdomu, nes ten įrengtas kunigaikščio sostas ir eksponuojamas mis-

tyklų pamatus. Tikėjausi pamatyti daug griaučių ir tamsių koridorių, bet taip nebuvo. Požemis dabar įrengtas kaip muziejus, todėl griaučiai arba perlaidoti, arba palaidoti naujesniuose karstuose. Koridoriai gražiai apšviesti. Įeiti į požemį galima tik su bilietu. Mano grupelė turėjo ekskursijų vadovę. Pirmajame kambaryje buvo rodoma, kaip katedra keitėsi per šimtmečius. Galėjai pamatyti dabar tuščias vietas, kur anksčiau buvo laidoti žmonės. Kūnai nebuvo užkasami į žemę, bet įdedami į sarkofagus. Sužinojau, kad katedroje laidojo tik ypatingus asmenis: kunigus, kunigaikščius ir kitus turtingus žmones.

Vadovė paaiškino, kad 1931 metais požemiuose vyko pirmieji kasinėjimai. Tarp kitų radinių buvo rasti ir Barbaros Radvilaitės palaikai. Gaila, bet iš tuomet rastų daiktų daug kas dingo karo metu. Kitame dideliame kambaryje taip pat buvo palaidojimų. Kai jis buvo atidarytas čia vykusiu kasinėjimų metu 2004 metais, kambaryje rasta net keturios pėdos vandens. Dabar čia – atkastų daiktų ekspozicija. Ekskursijos vadovė sakė, kad griaučiai, kurie čia buvo rasti, yra palaidoti kitame kambaryje, o šis laidojimo kambarys yra

Restauruota krosnis Valdovų rūmuose.

teoriškai veikiantis, nes katedros kunigai gali pasirinkti ten būti palaidoti. Įdomus daiktas, nors labai mažas – sidabrinis angeliukas nuo auksinės dėžutės. Angeliukas ypatingas tuo, kad yra labai senas ir ant jo nupieštas Katedros herbas.

Toliau matėme žinomą katedros freską, kuri buvo piešta XIV a. pabaigoje, turbūt po Lietuvos krikšto. Freskoje, kuri nutapyta bizantiniu stiliumi, yra vaizduojamas Kristus ant kryžiaus. Prie jo stovi Švč. Mergelė Marija ir šv. Jonas. Paskutiniame kambaryje – karališkas mauzoliejus, kuris buvo pastatytas 1936 metais laikyti neseniai atrastus Žygimanto II Augusto ir jo žmonų – Hubsburgo Elžbietos ir Barbaros Radvilaitės palaikus. Nors tyrinėtojai galvojo, kad toje dalyje nieko nerasta (nes nebuvo po pačia katedra), darbininkai rado Vladislavo IV širdį, kurią irgi ten palaidojo.

Ten ekskursija ir baigėsi. Jos vadovė mums sakė, kad dar liko neištyrinėti du trečdaliai požemio. Tad šiuose rūsiuose dar gali paaiškėti daug istorijos faktų.

Arkikatedros požemiai dabar – muziejus.

pristatytas ketvirtas pastatas ir pridėtas trečias aukštas. XVI amžiuje rūmai buvo remontuojami, pakeista jų išorė. Jie tapo renesansiniai. Kai 1655 metais Vilnių užėmė Rusijos armija, dalį rūmų sudegino. Po to jie jau nebebuvė atstatyti ir gyvenami. Pusiaus sugriauti jie stovėjo daugiau kaip 150 metų, kol Rusijos valdovai liepė sunaikinti rūmų liekanas.

Nuo 1989 iki 2002 m. vyko griuvėsių kasinėjimai, po to buvo parengtas rūmų atstatymo projektas.

Valdovų rūmai šiandien yra puikus keturių aukštų muziejus, kurio ekspozicijos prasideda rūsyje. Ten galima matyti senųjų rūmų ir net gynybinių sienų pamatus. Rūsyje yra įdomiai aprašyta visa Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LKD) istorija ir ten galima matyti archeologinių kasinėjimų metu rastų daiktų. Antrajame aukšte LDK istorijos ekspozicija tęsiasi – yra ginklų, rūbų ir kasinėjimuose rastų daiktų paroda. Trečiajame aukšte pristatomi senų laikų dra-

tinis Vytauto Didžiojo diržas.

Muziejus man labai patiko, jam duočiau 9,5 taško iš 10. Jeigu mėgstate istoriją ar šiaip norite gerai praleisti laiką Vilniaus centre, labai siūlyčiau aplankyti Valdovų rūmus ir pasigrožėti šiuo gabalėliu Lietuvos istorijos.

Vilniaus Arkikatedros požemiuose

Vilniaus Arkikatedra yra labai sena, jai daugiau kaip 200 metų, bet jos požemiai – dar daug senesni, siekia net XIV amžių. Neseniai Arkikatedros požemiai buvo atidaryti po remonto, todėl aš nusprendžiau pažiūrėti, ką daugiau galėčiau sužinoti apie Vilniaus ir Lietuvos istoriją. Katedra buvo pastatyta 1251 metais, po to, kai Lietuvos karaliumi buvo pakrikštytas Mindaugas. Katedra kelis kartus degė ir buvo atstatyta skirtingo stiliaus: 1387, 1429, 1534 ir 1779 metais.

Požemiai ypatingi tuo, kad galima pamatyti anksčiau čia stovėjusių šven-

ATLANTIC Express Corp.

SIUNTINIAI
LIETUVA, LATVIJA, ESTIJA, LENKIJA, UKRAINA, RUMUNIJA

Sijuntinių paėmimas iš namų:
630-774-2136

Asmeninių sijuntų tel. :
708-907-3000

SIUNTINIŲ PRIEMIMO VIETOS

Siuntiniai paėmimo vietas: Granitek 704 N. Larch Ave. Channahon, IL 60120 Tel: 815-406-1858
Blommed 350 Townline Rd. Mundelein, IL 60060 Tel: 847-566-6676
Blommed 2444 N. Harlem Ave. Homewood Heights, IL 60130 Tel: 773-666-2440
Galos Caves 8501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634 Tel: 773-403-7701
Extreme Exterior 3742 N. 29th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176 Tel: 847-671-1156
Excel Insurance 5140 W. Belmont Ave. #4, Chicago, IL 60641 Tel: 773-777-4700
Atlantic Express Chicago 2719 W. 71 St., Chicago, IL 60629 Tel: 773-434-7315

Siuntiniai paėmimo vietas: Smitiga 2515 53rd St. Darien, IL 60501 Tel: 815-427-0523
Lithuanian Plaza 1191 S. River Rd., Palos Hills, IL 60462 Tel: 708-998-5800
Kunigaikščių Uželgia 6312 S. Harlem Ave. Burrill, IL 60501 Tel: 708-594-5022
Rita 5551 South Cass Ave., Westmont, IL 60559 Tel: 630-361-7882
Always With Flowers 1134 D.G. Saxe St., Lombard, IL 60149 Tel: 630-957-4339
Eurus Dell 22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137 Tel: 630-69-4250
Wonders of Nature 717 S. Bump Grove Rd., Bump Grove, IL 60089 Tel: 815-783-1000

Centrinio ofiso adresas:
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Prieš 110 metų gimė šv. Faustina Kowalska

Rugpjūčio 25 d. sukako 110 metų nuo šventosios Faustinos Kowalskos gimimo. Šią šventąją vienuolę, Dievo gailingumą apaštalę, ypatingai gerbė popiežius Jonas Paulius II. Tai jis ją paskelbė palaimintą ir šventąją, tai jis įsteigė visoje Bažnyčioje švenčiamą Gailingumo sekmadienį.

Kas buvo šventoji sesuo Faustina? Kuo ji pasižymėjo, kad ją gerbia visa Bažnyčia?

Gimė 1905 m. rugpjūčio 25 d. skurstančių lenkų valstiečių šeimoje. Buvo trečiasis vaikas iš dešimties. Per krikštytas jai buvo suteiktas Elenos vardas. Marijos Faustinos vardas, kuriuo dabar ji žinoma, buvo suteiktas kai ji stojo į vienuolyną. Iš jos dienoraščio žinome, kad būdama vos septynerių metų, jau sąmoningai jautė pašaukimą siekti tobulesnio gyvenimo. Truputį pasimokiusi pradžios mokykloje, pauglė Elena Kowalska buvo pasiūsta dirbti tarnaitė pasiturinčių giminių šeimoje. 1922 m. grįžo į namus ir pranešė tėvams apie ketinimą stoti į vienuolyną. Beldėsi į daugelio Lenkijos sostinės vienuolynų duris, bet niekas jos nenorėjo. Dažniausiai būdavo duodama suprasti, kad neturinčios kraičio ir dar be tėvų sutikimo, jos niekas nepriims. Vis dėlto, po kantrių paieškų, vienas vienuolynas atvėrė jai duris: buvo priimta į Varšuvos Dievo Gailingumo Motinos kongregacijos namus. 1929 m. balandžio mėnesį sesuo Faustina buvo išsiųsta į kongregacijos namus Vilniuje, kuriuose su trumpomis pertraukomis praleido beveik visą savo likusį gyvenimą. Tik mirtinai susirgusi buvo perkelta į kitus namus Lenkijoje. Vilniaus vienuolyne dirbo paprastus darbus: patarnavo virtuvėje, prižiūrėjo vienuolyno darželį, dirbo kongregacijos namų durininke. Gyvenant Vilniuje vis dažniau ir aiškiau seseriai Marijai Faustinai apsireikšdavo Jėzus, kurį jau buvo mačiusi vaikystėje, kai pirmą kartą pajuto pašaukimą į vienuolinį gyvenimą.

1931 m. vasario 21 d. apsireiškęs Jėzus paprašė nutapyti jo atvaizdą,

tokį, kokį jį mato regėjime. Sesers Faustinos nuodėmklausys kun. Mykolas Sopočko pasamdė Vilniuje tuo metu žinomą tapytoją Eugenijų Kazimirowski. Tapytas truko keletą mėnesių. Pagal smulkius nurodymus, tapytojas sukūrė sesers Marijos Faustinos regėto Jėzaus atvaizdą: stovinčio Jėzaus figūra; iš širdies sklinda šviesos spinduliai; o apačioje užrašas: „Jėzau, pasitikiu tavimi“. Šiandien tas paveikslas ir ypač vėlesnis, po karo Lenkijoje tapytas antras variantas, labai plačiai žinomi; po visą pasaulį pasklidę milijonai reprodukcijų.

Greit po paveikslo nutapymo pradėjo blogėti sesers Faustinos sveikata. Vilniaus namų vyresnioji išsiuntė ją gydytis į Lenkijos pietus. 1938 m. spalio 5 d. vėlų vakarą, kuklutė, žmonių akyse didelių darbų nenuveikusi, bet jau žemiškame gyvenime su Jėzumi bendravusi vienuolė mirė.

Po sesers Faustinos mirties garsas apie jos šventumą pradėjo sparčiai plisti. Ypač plačiai po visą pasaulį paplito Jėzaus jai apreiškta gailingumo žinia. 1993 m. popiežius Jonas Paulius II seserį Faustina paskelbė palaimintą, o 2000-aisiais – šventąją. Sesers Faustinos kanonizacijos dieną – 2000 m. balandžio 30-ąją – taip pat buvo oficialiai paskelbta apie įvedamą Gailingumo šventę, kuri nuo tada kasmet minima Atvelykio sekmadienį. Šv. Jonas Paulius II tą dieną, be kita ko, pasakė: „Dievo apvaizda šv. sesers Faustinos gyvenimą susiejo su Varšuva, Plocku, Vilniumi ir Krokuvu. Išvardijau šiuos miestus, kurių globėja yra nauja šventoji, prašydamas jų gyventojus ypatingai rūpintis Dievo Gailingumo žinios sklaidimu“.

Gailingumo šventė ypatingame kontekste bus švenčiama ateinančiais metais, minint popiežiaus Pranciškaus paskelbtą Gailingumo jubiliejų. Gailingumo metų kalendoriuje, Atvelykio sekmadienį, 2016 m. balandžio 3-ąją bus švenčiama Dievo gailingumo žinios skelbėjų diena.

Vatikano radijas

A † A VANDA STANKIENĖ PANAVAITĖ

Mirė 2015 m. rugpjūčio 29 d. Palos Heights, IL.
Gimė 1925 m. liepos 5 d. Lietuvoje.

Gyveno Evergreen Park, anksčiau Marquette Park, Chicago, IL.

Nuliūdę liko: vyras Jonas; sūnus Saulius su žmona Valerija; duktė Ramona Craig su vyru Gary; sūnus Rimas su žmona Christine; anūakai Aleksas, Jonas ir Justinas; dukterėčios Lietuvoje.

A. a. Vanda bus pašarvota trečiadienį, rugsėjo 2 d. nuo 9 val. ryto Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių velionė bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, tel. 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

A † A NATALIE VENCLAUSKAS (LUKŠA)

Mirė 2015 m. rugpjūčio 28 d., sulaukusi 89 metų.

Nuliūdę liko: duktė Dana (Jeffrey) Dunn, anūakai Matthew, Elizabeth, Caroline ir Brook; sesuo Alina Mikrut.

Velionė buvo mama a. a. Arūno.

A. a. Natalie buvo pašarvota antradienį, rugsėjo 1 d. nuo 9 val. r. iki 11 val. ryto Palos-Gaidas laidojimo namuose, 11028 S. Southwest Hwy. (7700 W) Palos Hills, IL.

Velionė palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. David Gaidas, tel. 708-974-4410 arba
www.palosgaidasfh.com

A † A ANN MARIE JURAITIS (PAUKŠTIS)

Mirė 2015 m. rugpjūčio 29 d., sulaukusi 77 metų.

Nuliūdę liko: vyras Leonas, su kuriuo išgyveno 54 metus, dukterys Rita (Saulius) Plenys, Donna ir Irene Juraitis, anūakai Monica (Daniel) Roose, Mark, Lydia ir Luke Plenys; proanūakai Colin ir Keller; broliai Edward ir John Paukštis.

Ann Marie anksčiau buvo prezidentė of Holy Cross Hospital Auxiliary, St. Theresa Society (Marquette Park) ir Sisters of St. Casimir Guild ir K. of L. Council 157 Lemont, narė.

A. a. Ann Marie pašarvota trečiadienį, rugsėjo 2 d. nuo 3 val. p. p. iki 9 val. vakaro Lack & Sons laidojimo namuose, 9236 S. Roberts Rd. (8000 W), Hickory Hills.

Laidotuvės ketvirtadienį, rugsėjo 3 d. Iš laidojimo namų 10 val. ryto velionė bus atlydėta į Pal. Jurgio Matulaičio misiją, kurioje 11 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios už jos sielą. Po Mišių a. a. Ann Marie bus palaidota Šv. Kazimiero kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Lack & Sons, tel. 708-430-5700 arba
www.lackfuneralhome.com

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugsėjo 13 d., sekmadienį, 12:30 val.** p. p. PLC didžiojoje salėje vyks Lietuvos Dukterų draugijos iškilmingas metinis pokylis „Rudens pietūs“. Įdomi programa, gardžios vaišės, loterija. Visi laukiami.

■ **Spalio 4 d., sekmadienį, Willowbrook pokylių salėje** (8900 Archer Ave., Willow Springs, IL 60480) vyks „Draugo“ metiniai pietūs ir koncertas. Programoje dalyvaus grupė „Kaukas“ (Rimas ir Jūratė Grabliauskai) ir pop choras „Svajonė“ (vad. Alina Šimkuvienė). Pradžią – 12 val. p. p. Bilietus (75 dol. asmeniui) jau galima įsigyti „Draugo“ administracijoje, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629. Tel. informacijai 773-585-9500

Pittsburgho lituanistinė mokykla laukia naujų mokinių – nuo darželio iki 5 skyriaus.

Priimame ir užsiregistravusius pavėluotai! Mokslo metų pradžia – **rugsėjo 13 d., sekmadienį, nuo 1:30 val. p. p. iki 3:30 val. p. p.** Užsiėmimai vyks St. Ambrose School (žemutiniame aukšte) **1025 Haslage Ave. Pittsburgh, PA 15212**

Tel. 412-613-5582

El. paštas: pghmokykla@yahoo.com

Šiluvos atleidai ir 88-tasis metinis pokylis

Maloniai kviečiame jus dalyvauti Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčios kasmetiniuose Šiluvos atleiduose, kurie prasidės rugsėjo 6 dieną, sekmadienį, ir baigsis rugsėjo 13 d. Savaitės dienomis šv. Mišios bus aukojamos 10 val. r. įvairiomis intencijomis. Metinis parapijos pokylis įvyks sekmadienį, rugsėjo 13 d. 12:30 val. po pietų parapijos salėje: muzikinė programa, sveikinimai, šventiniai pietūs ir loterija. Kviečiame iš anksto užsisakyti vietas ir nusipirkti bilietus į pokylį. Bilietai parduodami iki rugsėjo 5 dienos. Dėl informacijos skambinkite į parapijos raštinę tel. 773-776-4600 (Audra).

ŠILUVOS ATLAIDŲ INTENCIJOS

Rugsėjo 6 d., sekmadienį, 11 val. r. Šiluvos atleidų pradžia – meldžiamės už Katalikų Bažnyčią, parapiją ir parapijiečius.

Rugsėjo 7 d., pirmadienį, 10 val. r. – meldžiamės už Lietuvą.

Rugsėjo 8 d., antradienį, 10 val. r. – Švč. M. Marijos Gimimo šventė – meldžiamės už Gimdytojus, už jaunimą; už jaunas šeimas, už mūsų parapijoje pakrikštytus vaikus.

Rugsėjo 9 d., trečiadienį, 10 val. r. – meldžiamės už kunigus, seseles ir vienuolius.

Rugsėjo 10 d., ketvirtadienį, 10 val. r. – meldžiamės už lietuvius iševijoje.

Rugsėjo 11 d., penktadienį, 10 val. r. – meldžiamės už Taiką ir teisingumą pasaulyje.

Rugsėjo 12 d., šeštadienį, 10 val. r. – meldžiamės už ligonius. Šv. Mišių metu bus teikiamas Ligonių patepimo sakramentas.

Rugsėjo 13 d., sekmadienį, 11 val. r. – Šiluvos atleidų procesija ir šv. Mišios.

Tautos šventė – melsimės už Čikagos lietuvių tautines organizacijas, kurios vienija tautą. Maloniai kviečiame visas organizacijas su vėliavomis dalyvauti Šiluvos atleidų procesijoje.

Lietus – ne kliūtis gegužinei

Lietus neišgašdino šiauriečių – jie susirinko į savo metinę gegužinę Half Day Lake County Forest Preserve. Nuotraukoje – dalis JAV LB Waukegan – Lake County apylinkės atstovų (iš k.): vicepirmininkė Auksuolė Kišionaitė-Marciulevičienė (stovi prie vėliavos), Renata Kubiliūtė, išdininkas Paulius Slavėnas, pirmininkas Audrius Abrutis, Yulia Andrusyak, Julia Jasmanta ir jos mama, valdybos narė Daiva Jasmanta.

Audronės Kižytės nuotr.

Bendruomenės diena!

Mišios sekmadienį, rugsėjo 27 d., 11 val. r.
Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misijoje

Sutvirtinimo sakramentą jaunimui suteiks
prelatas Edmundas Putrimas

po mišių kviečiame pabendrauti ir pasivaišinti
(vaikams ir moksleiviams vaišės nemokamos)

LAUKSIME VISŲ!

Palaimintojo Jurgio Matulaičio Misija
14911 127th St. Lemont, IL 60439

BETHANY HOUSE OF PRAYER PRESENTS ITS SIXTH ANNUAL

GOD BLESS AMERICA CONFERENCE

SATURDAY, SEPTEMBER 19, 2015

www.bethanyhouse-sw-chicago.org

TINLEY PARK CONVENTION CENTER (off Harlem Ave.)

18451 Convention Center Drive
Tinley Park, Illinois 60477

SCHEDULE

Registration (Fee \$25)	8:00 a.m.
Holy Rosary	8:15 a.m.
Conference Begins - Speakers	8:30 a.m.
Holy Sacrifice of the Mass	11:00 a.m.
Lunch Break	
Speakers	1:00 p.m.
Conference End	4:00-4:30 p.m.

Bethany House of Prayer thanks
ARCHBISHOP BLASE J. CUPICH for
his permission to present this
Conference

Larry Haptas, Organ and Song
HEAVEN SENT Bookstore

SPEAKERS

Our Lady of Šiluva
September 8, 1608

FATHER JAMES KELLEHER, S.O.L.T.

Internationally known founder- Eucharistic Family Rosary Crusade - Our Lady of the Holy Trinity in Our Lives

FATHER STEPHEN LESNIEWSKI

Priest, Author, Speaker and Pro-life Video Producer -Pro Life and Our Lady in America

FATHER JAMES HOLUP

Pastor of Adoration
Mary, Mother of the Eucharist

Our Lady of LaSalette
September 19, 1846

SPEAKERS ON OUR LADY OF SILUVA AND OUR LADY OF LASALETTE AND THE MESSAGES TO THE WORLD

TICKETS: Enclosed please find \$_____ by Check/Money Order in payment for _____ ticket(s) at \$25.00 each for GOD BLESS AMERICA CONFERENCE, September 19, 2015, payable to:
BETHANY HOUSE OF PRAYER
NOTE: You may confirm attendance BY PHONE and pay for your ticket(s) upon arrival. Tickets for ALL attendees will be held at the CONFERENCE TABLE under your name.

Mail Payment To:
BETHANY HOUSE OF PRAYER
P. O. BOX 93
Lansing, ILLINOIS 60438

TICKETS WILL ALSO BE AVAILABLE
THE DAY OF CONFERENCE FOR
CASH or check.

****TICKETS WILL BE HELD AT CONFERENCE TABLE UNDER YOUR NAME****

QUESTIONS -- Contact Bethany House of Prayer: (708) 707-0980

E-MAIL: BethanyHouseChicago@aol.com

**PRENUMERUOKIME IR SKAITYKIME
„DRAUGA“**

<http://draugokalendarius.org>